

Največji slovenski tednik v Združenih državah
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za člana, na leto...\$0.96
Za nečlane...\$1.50
Za inozemstvo...\$2.00
NASLOV
uredništva in upravnika:
1951 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487

GLASILO KROK JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.
Issued every Wednesday
Subscription price:
For members, yearly \$0.96
For nonmembers...\$1.50
Foreign Countries...\$2.00
OFFICE OF PUBLICATION:
1951 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
Telephone: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 16.—Štev. 16.

Chicago, Ill., 23. aprila (April) 1919.

Leto V. Volume V.

Huda borba za Adrijo na mirovni konferenci.

ITALIJANI NE ODNEHAJO. PRED. WILSONOVA VSTRAJNOST.

Pariz, 20. aprila. — Pri danes se vršečem posvetovanju velike četvorice v zadevi jadranskega vprašanja (zahtev Italijanov in Jugoslovancev) se je predsednik Wilson od konference odstranil. Če bo Wilson zopet skušal doseči sporazum med obema spornima strankama, ali ne — še ni znano.

Francoski ministrski predsednik Clemenceau, Lloyd George in Orlando bodo jutri nadaljevali s tozadnim posvetovanjem brez predsednika Wilsona.

Tukaj krožijo vesti, da je bila danes, na stanovanju predsednika Wilsona vršena se konferenca glede jadranskega vprašanja zelo burna.

Ko je Orlando izprevidel, da nikakor ne more pregovoriti Wilsona na svoje zahteve, da bi Reka pripadala Italiji, je končno svečano izjavil, da Italija odločno obstoja na znani tajni londonski pogodbi. Predsednik Wilson mu je na to odgovoril, da se ameriške čete niso borile za londonski pakt (pogodbo) ampak za osvoboditev in pravice narodov, kar je jasno označeno v njegovih 14 točkah.

Pariz, 20. aprila. — V Italiji postaja položaj glede Reke vedno hujši. Tukaj krožijo vesti, da je vsled tega ameriški general Treat izdal ukaz, da se morajo vse ameriške čete v Italiji domov vrniti, le člani Ameriškega Rdečega Kriza, bodo še ostali na svojih mestih, vendar ne bodo nosili več ameriških uniform.

Čemu je general Treat izdal to odredbo, ni natanko pojasnjeno; sodi se pa, da je bila demobilizacija ameriških čet v Italiji odreja vsled varnosti za slučaj, da pride med Jugoslovani in Italijani do kakšnega spopada.

JUGOSLOVANSKA MOBILIZACIJA.

Rim, 20. aprila. — List "Epoca" poroča, da je jugoslovanska vlada izdala naredbo za mobiliziranje vseh moških od 20. do 40. leta.

ZASEDANJE ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

Rim, 21. aprila. — Vsled spora med Jugoslovani in Italijani v zadevi Reke je bilo zasedanje italijanskega parlamenta preloženo na 6. maja. Tega zasedanja se bo sta udeležila tudi Orlando in Sonnino, člana mirovne konference v Parizu.

TRDOVRATNOST ITALIJANOV.

Pariz, 21. aprila. — Pri današnjem posvetovanju mirovne konference zopet ni prišlo do zaključka glede jadranskega vprašanja. Ko bi se imelo vršiti danes popolne posvetovanje velike četvorice, sta izostala od iste italijanski ministrski predsednik Orlando in zunanji minister Sonnino. Ta perca točka je bila vsled tega zopet proložena z dnevnega reda.

NEMCI ODOBRILO MIROVNE POGOJE.

Pariz, 21. aprila. — Nemčija je naznanila zaveznikom, da odobrava mirovne pogoje, stavljene na konferenci v Versailles in da bo v kratkem poslala svoje delegate v Pariz v svrhu sklenitve miru.

Sledeči delegatje bodo zastopali Nemčijo na mirovni konferenci: Grof Brockdorff - Rantzau, zunanji minister.

He'r Landsberg, tajnik za publikacijo, umetnost in literaturo.

Dr. Theodor Melchior, glavni ravnatelj Walburške banke. Herr Leinert, predsednik pruskega narodnega sveta.

Herr Geisberg, poštini minister in Herr Schneeking. Skupaj bo štela nemška mirovna delegacija 75 zastopnikov, ki bodo dospeli v Pariz dne 28. aprila.

Črni dan.

Po ljubljanskem "Slovencu" z dne 16. marca 1919.

Bern, 15. marca. "Večerni list" poroča. Švicarski diplomatski krogi so prejeli iz Pariza vest, da se je svet desetorice sporazumel s sledečo rešitvijo jugoslovansko-italijanskega spora: 1. Italija odstopi Jugoslaviji Dalmacijo in si pridrži le nekaj otokov vojaškega pomena. 2. Reka postane svobodno mesto pod protektoriatom velevlasti. 3. Jugoslovani se morajo odreči vsem pravicam na Goriško, Trst in Istro. 4. Italijanske in jugoslovanske manjšine dobe v obeh državah svojo avtonomijo.

ČRNI DAN.

Dr. J. R.

Prihajajo črne vesti iz mesta svetovne kulture, središča vseh lepih umetnosti. Tam dele dobro in slabo po zasluženju in po paktih. Kdo so ti pravičniki, za vseobični mir tako zavzeti gospodje sodniki?

Govorili so in obljubovali malim narodom svobodo in samoodlobo. Vse leve misli, ki si jih je bil kdaj človeški duh zamislil v visokih trenutkih navdušenja, so letele iz njegovih ust na naslov "zatiranih", za katerih edino so se pričeli med seboj dogovarjati in sklepati trdne, večnoveljavne pogodbe. Večnoveljavne? Kaj je večno trdno? Moderna veda in moderna morala je stoletje učila, da ni nič trdnega, vse le relativno, vse samo plod slučaja, trenutnih razpoloženj.

Danes pa stoji naenkrat vse trdno, ker pakti so syeti. — In še eno je sveto — sacro egoismo, in strategične meje. Vse to samo iz prave ljubezni do trpinov in tlačitih.

Da, ta moderna morala: Se čudite, če šviga po Evropi vseposod rdeči zubelj?

Ah, ne, gospodje, ki imate danes še moč v roki, čez leto in dan pa ne, fudi za vas je zapisano: "Zadnjič, gospodje in sodniki sveta, zadnjič in nikoli več!"

Mi pa, ki smo bili od nekdanj se-kira, ki so jo drugi brusili, da smo se pretepali za druge in krvavili iz vseh strani; mi pa, ki smo si sami iz svojega proti vsem zaprekam utirali pot k pošteni kulturi, mi — ki nas stavite v isto vrsto s Turki in Albanci, Azijati in Črnci — mi uboge sirote s pritajeno boljšo, stisnjenimi zobmi in s krčevito pestjo podprti strmino v daljo, kjer gore rdeči kresovi in požirajo zadnje ostanke individualistične kapitalistične družbe in njene kulture.

Nero je dal zažgati Rim, tisti visoko kulturni Rim, ki je bil dika in ponos starega sveta. Smejal se je in pel in brenkal v krogu prvakov in sodrugov, vesel se, kako bo pozidal — nov Rim.

In padale so žrtve, padali so nedolžni kristjani za slavo novo urejenega Rima. O, vesel je bil pogled na tisti krasni požar.

Zgodovina pa je zapisala svojo pošteno in okrito besedo o Nero-nu — noreu.

Ni zmagal norec, zmagal je — trpin. Sezidal je nov Rim, a ta Rim ni bil več prestolca tiranije. Na-

sledniki ponosnega Rima naj se ne vesele ob ognju, ker bliža se ura strašnejše sodbe. Zakaj vse na svetu se poplaca stoterno. Slekli ste nas do nazega, eropali vsakega upanja v pravičnost — orožje ste pobrali. Z belo zastavo ste prišli v naše kraje, z rdečo se vrnete.

V to verujemo, na to prisegamo in molčimo na dan — črnega spomina. Le sodite —!

ZAGREB ŽALUJE — KAJ PA LJUBLJANA?

Zagreb, 15. marca ob pol 10. uri zvečer. "Narodna Politika" je vest "Večernega lista", da so Gorica, Trst in Istra izgubljeni, sporočila zagrebškemu prebivalstvu s posebno izdajo, ki je bila v mnogo tisoč izvodih takoj razprodana. Ljudje so se pričeli zbirati po ulicah in so razpravljali o tem poročilu. Zvečer so nastale v Zagrebu velike demonstracije, katerih se so udeležili posebni visokošolci in delavci. Demonstrantje so proglasili današnji dan za dan narodne žalosti, sli so po vseh kavarnah in zahtevali, naj se v znak žalosti zapro, kar se je tudi takoj zgodilo. Demonstrantje so šli tudi pred gledališče in zahtevali od intendantov, da ustavi predstavo. Intendant je javil občinstvu, da je danes dan žalosti za Jugoslovane in da so v Parizu z laškimi bodalom smrtno ranili sree Jugoslavije.

Demonstracije so trajale do 8. ure zvečer. Demonstrantje so se zbrali na Jelatičevem trgu, kjer je bilo več govorov. Ljudje so, demonstrirali proti Italiji in Franciji. Ob 10. uri bodo pred gledališčem zažgali italijansko zastavo. V mestu vlada največja razburjenost. Jutri bodo po Zagrebu visele črne zastave.

NA SMRT OBDOJENI?

A. R.

Ljubljana, 16. marca.

Nismo bili iznenadeni, ko nam je žica prinesla večeraj iz Pariza preko Švice vesti, da je naše, od Italijanov rasedeno in z vsokru-tostjo in teptanjem človeških in narodnostnih pravic upravljeno ozemlje, prodala ententa Italiji. Četudi sprejemamo te vesti z največjo rezerviranostjo, ker še niso uradno potrjene, je vendar danes vsakomur jasno, da nimamo iz Pariza pričakovati ničesar dobrega. Mirovni kongres se je degeneriral v absolutistično-kapitalistični klub desetih diktatorjev, ki igrajo z narodi sveta nevarno igro. Ta "svet desetorice" se zapira v "svojo dvorano" na Quai d'Orsay, razpravlja in razpravlja, ves na vajejih velikega kapitala in njegovih izrodov, imperializma in militarizma. Tupatam odpro lakaji milostno duri kakemu zastopniku malih narodov ali držav, desetorica ga posluša in zopet razpravlja in zopet pretre-suje na dolgo in široko, ker se ji zdi, da ima časa dovolj...

Medtem pa narodi čakajo, narodi, ki so pretrpeli vsa štiri vojna leta nečloveške muke, ki so igrali v svetovno tragedijo žalostno vlogo glavnega junaka, izkrvavele žrtve zakulisnih intrig, enakih intrig, ki se rogajo sedaj njeni nepopisni in neugasljivi jezi po resničnem miru, po pravičli, svobodi in ljubezni. Narodi čakajo, do skrajnosti izmučene mase delavskega ljudstva hrepene po odrešilni besedi, ki je noče biti. Kaj je ni rekel Wilson? Ali ni poslal pred letom dni vsem narodom svojo poslanico miru in ali ni rekel modre: rešilne besede,

ko je lani februarja zahteval v imenu človečanstva in demokracije, da narodi in dežele ne smejo biti več predmet igre državnih oblasti, temveč, da se ima rešiti vsako vprašanje glede ozemlja v interesu in v prid prizadetega prebivalstva in naj se vsem jasno označenim narodnim zahtevam u-godi v najširšem obsegu? Da, vrgel je te v resnici človekoljubne in demokratične ideje med evropsko klanje, ki so pa bile dobre in veljavne le do tedaj, dokler niso najbolj teptani in brez-pravni narodi zrušili najhujši imperializem in militarizem Srednje Evrope in s tem pripomogli antantni do zmage. Zdaj se nihče ne zmi-ni več za nje! Ker nad temi raz-valinami, iz katerih se še kadi gorka človeška kri, se je zarezal nov obraz imperializma, ki bi rad nadaljeval vlogo prejšnjega, pod drugo zastavo, a z istimi cilji.

Samoodloba narodov je postala beseda brez vsebine, fantom in prazen zvok, ki ga spremljajo mo-gotci le s pomilovalnim posme-hom.

Toda samo mogotci! Kajti najširše evropske mase so po brezmejnem trpljenju spregle-dale iz stoletne zaslepljenosti, za-zrle so novo luč svobode in pravice. Seme te ideje svobode in prave demokracije se je zasadilo globoko v ponizano in razžaljeno sree ljudskih mas in je tam, kjer so ječale v najhujši sužnosti, vzkliklo v mogočen požar, ki je uničil vse gospodstvo tiranstva in kapitalizma in vzel vajeji v svoje strašne, maščevalne roke. Ognjeni obroč iz Rusije se širi, vedno dlje segajo njegovi plameni, vedno silnejša in neodoljivejša postaja moč njenih idej.

Svet desetorice pa sedi na fote-ljih grozote, izpod katerih že sika-jo grozeči zublji in seje in določa v najsvetejših narodnih pravicah proti narodom — samim, se igra z ozemlji in jih meče kot žoge iz enega nanročja v drugo. Zavedel se ni te nevarne igre niti tedaj, ko so ideje Rusije dvignile roko Cottinu, da je sprožil na predsed-nika te desetorice, ostal je gluhi in nem za ta zadnji opomin in se ne zmi-ni za grožnje in krohote "ruske galerije", kot je to dobro že nekdo povedal.

Evropa pa čaka v nemi grozi najhujše socialne revolucije v svetovni zgodovini.

Zato: kakorkoli! Če odloči pa-riška konferenca proti nam, ne bo in ne more biti ta odločitev drugega, nego časna. Če nam pa prizna vse naše pravice, bo imela toliko žrtve manj, toliko trpljenja in solz manj na svoji vesti. Zato: kakorkoli!

Zakaj, pomni narod v bofesti, ki te je udarila večeraj v sree: pride dan, ko bodo narodi sami po-medli s temi papirnatimi pogodbami "mirovne konference", ki jim sedaj deli krivice in seje nov vihar in da bodo te gospode so-dili — in obsodili!

In v tej novi Evropi, ob popol-ni zmagi nad kapitalizmom, ab-solutizmom in militarizmom si bo-mo z narodi podali bratske roke in brez tajnih diplomatov v lju-bezni in svobodni dali in dobili vsak svoje!

OKLIC SLOVENCAM IN SLOVENKAM!

V mariborski "Straži" 21. marca beremo sledeči patriotični oklic:

Preči nevarnost, da nam zem-ljelačni Lah iztrga iz telesa ma-tere Jugoslavije naše bisere: Adrijo, Dalmacijo, Istro, Trst, Go-ricno itd. Naši najboljši jugoslov. prebivalci bi bili obsojeni na na-

rodno smrt. Kót protiuslugo za o-ropane primorske kraje bi nam ra-di dali kraje, kjer prebivajo nem-ški narodi. Ne maramo jih!
Bratje! Sestre! Jugoslovani! Prirejajmo po vsej Sloveniji ve-like protestne shode proti sramo-tni nakani, proti prodaji našega Primorja našem največjemu ne-prijatelju Lahu. Ves naš obmejni rod od koroške do ogrske meje naj protestira proti grdi kravji kupčiji, ki jo uganjajo v Parizu na ljubo Lahu. Vzkliknimo vsi kot en moč:

Ne boš nas ti tujčin teptal,
Ne tlači nas krvavo.

Naš rod bo tam gospodoval,
Naš jezik, naše pravo!

Naši bratje, naše sestre na Pri-morskem so v veliki sili. Prisko-čimo jim na pomoč. Brusimo me-če, pripravljajmo puške! Od va-si do vasi od sela do sela, do naj-višje planinske bajte, do zadnje kmetijske hiše naj zadoni mogočni klic: Na pomoč našim bratom v Primorju! Cel svet, ne samo Ev-ropa, ne samo Pariz in London, tudi velika Amerika naj izve, da hoče grdi Lah zaslužiti več sto tisoč najboljših, najbolj žilavo zavednih Jugoslovancev. Vzeti nam hoče naše morje, pljuča na-šega roda. Zakličimo gospodi v Pa-rižu in Rimu: Naših bratov in se-ster ne pustimo zaslužiti! Ni-kdar, nikdar!

Voditelji ljudstva: Skličite ta-koj protestne shode pri vsaki cerk-vi, v vsaki vasi!

Brodarjem (primorskim) po-moči nesimo.

Naš čolnič pogube otmimo!

VELIKANSKI SHOD V MARI-BORU.

Maribor, 17. marca.

Ko se je večeraj popoldne raz-ne-sla vest, da nam hočejo ugrabiti Gorico in naše Primorje, se je takoj sklical protestni shod za 6. uro zvečer. Ob stenih so bili na-lepljeni pisani lepaki. Cesar bi ne bil nikdo pričakoval, da se je tokrat zgodilo. Kljub poznemu sklica-nju, kljub temu, da je veliko Slo-venecv radi nedelje bilo zunaj mesta, se je zbralo ob 6 uri v Na-rodnem Domu na stotine ljudi. Velika in mala dvorana ter gale-rija so bile natlačeno polne. Vsi sloji našega ljudstva so bili za-stopani, pokazalo se je, da se je Maribor predramil, da se je naše ljudstvo v mestu probudilo.

Shod otvoril dr. Koderman in da besedo poverniku dr. Ver-stovškemu. Govornik v jedrnatih in navdušenih besedah da izraz ogorčenju slovenskega ljudstva proti nakani mirovne konference, ki hoče naše Primorje prisoditi Italiji. Gorica, Trst in Primorje so naši najlepši in za nas najpo-trebnejši kraji, teh si ne damo vzeti. Ako se mogoče neži v Parizu odločijo za krivice in proti nam, ne bodo ustvarili trajnega miru, ampak novo Alzacijo in Loreno. Borili smo se tisoč let proti Nem-cu, borili se bomo tudi do zadnje-ga moza proti Lahu, dokler se ne zednijo vsi Slovenci in Hrvati v skupni srbohrvatski slovenski dr-žavi. Nešetokrat je množica pre-kinila govornika z živahnim, dol-go trajajočim odobravanjem.

Kot drugi govornik je prof. g. Voglar, član narodnega pred-stavnštva v Belgradu pozival zborovalce, da naj ne izgubijo poguma, da ne postanejo malodu-šni, ker v boju za naše Primorje imamo za seboj svoje brate Srbe in Hrvate, ki nas bodo podpira-li do zadnjega moza.

Nato nastopi burno pozdrav-ljen naš general Maister, Stajer-ci smo se sami osvobodili tujega

jarma, pri osvoboditvi slovens-kega Primorja pa ne bomo sami delali, temveč podpiral nas bo ves slovenski jug. Smo prebili na severu nemške verige, pa se bo-mo z družinimi močmi znebili tu-di laških. Pozivlja zborovalce, da kakor en moč stojijo trdno kot zid, dokler ne bo prost tudi Slo-venec in Hrvat na našem soln-čnem Primorju. (Hrupno, dolgo-trajno odobravanje.)

Primorec nadporočnik dr. Ci-goj se nato v vznesenih besedah zahvali za simpatije, ki so jih zborovalci izrazili zdaj še zasluž-njenim in teptanim Primorcem.

Kot zadnji govornik nastopi še srbski častnik, ki zagotavlja Pri-morec simpatij srbskega naroda kateri ne bo miroval, dokler ne bo zadnji Slovan v Primorju o-proščer tujega jarma.

Končno prebere dr. Lipold re-solucijo, v kateri zborovalci od-ločno z ogorčenjem protestirajo proti hakanam pariške mirovne konference, izročiti slovensko Primorje Lahom, ter zahtevajo; da se ti slovenski kraji v smislu Wilsonovih načel, kakor zahteva pravica, združijo z državo SHS.

Navdušenje na zborovanju je bilo nepopisno. V najlepšem re-du so se razšli zborovalci mirno domov ter so s tem pokazali, da smo zrel narod, ki ga napolnjuje zoper njegove tlačitelje, brzdati in ki odločno pa na dostojni na-čin izraža svoja čustva, ki ga na-polnjujejo.

Laške bedastoče o Sloveniji.

Glasilo laških imperialistov "Popolo d'Italia" piše, da je bilo v Sloveniji razširjeno republi-kansko gibanje in da je srbska vlada zato vzel dr. Pogačniku predsedstvo vlade in ga poslala na Dunaj, za predsednika sloven-ske vlade pa je postavila srbskega generala Milanića. — Kamor ga potiplješ, pogleda iz njega ignor-rant! Tip laškega imperialista! Dr. Pogačnik je v Belgradu, kjer se kot slovenski poslanec dober počuti in se mu niti ne sanja ne, da bi bil kdaj predsednik kake vlade. Vitez Pogačnik, ki je postal poslanik države SHS na Du-naju, je dobil svojega naslednika v dr. Brejcu. Generala Milanića pa v Ljubljani živa duša ne po-zna. To laškemu žurnalistu v pri-jazen pouk s priporočilom, naj re-publikanskega zmagaja nikar pre-več ne kliče na pomoč, sicer bo ne samo republikanski, marveč vrhu tega še boljševiski zmag vzel nje-ga z njegovim kraljem vred — seveda brez škode za človeštvo.

Angleška komisija v Srbiji.

London, 1. marca. Prihodnje dni odhaja angleška komisija v Belgrad, da tam ugotovi škodo, katero je trpela Srbija, ko je bila zasedena od sovražnika. Ta komi-sija se bo tudi bavila s proučitvi-jo sredstev, v katerem obsegu bi bilo možno obnoviti deželo. Nada-lje se bo bavila z gospodarskim razmerjem, posebno pa z vpraša-njem razbremenitve dežele s po-možjo angleškega kapitala. Kom-isija bo dva do tri mesece delo-vala v Srbiji.

Povratek jugoslovanskih izse-ljencev iz Vestfalske v domovino. Za povratek pride 308 rodbin, sku-paj 939 oseb v poštev. Zastopstvo Nemške Avstrije v Dortmundu oskrbi prevoz družin v domovino s posebnim vlakom proti povračil-ju stroškov. Drž. urad za zunanje zadeve na Dunaju je naprosila de-želna vlada, da preskrbi, da se rodbinam pri prevozu pohištva in druge lastnine ne dela zaprek.

Društvena naznanila in dopisi

Urad dr. Sv. Družine št. 6
K. S. K. J. La Salle, Ill.

Naj se dne 6. aprila se je sklenilo, da se kolikor mogoče v obilnem številu udeležimo veselice, katero priredi dne 30. aprila zvečer društvo Vitezov Sv. Martina št. 75 K. S. K. J. v cerkveni dvorani. Na programu bo lepa igra, po igri ples in prosta zabava; za vse drugo bo skrbel veselilni odbor omenjenega društva. Torej sobratje dr. Sv. Družine št. 5, vdeležimo se te prireditve polnoštevilno, v enakem slučaju bodo tudi oni nas posetili.

Na zadnji seji se je tudi odobrilo, da se zanaprej ostane kazen 50c za tiste člane, kateri se ne vdeležijo v treh mesecih zaporedoma redne seje. Zatorej prihajajte pogosteje na sejo; jaz bom od vsakega kolektal po 50c kateri bo zaostal tri mesece izven seje. Vsem članom izven La Salle pa priporočam, da mi o pravem času pošljejo spovedne listke, da mi ne bo treba od vsakega posebej istih zahtevati; to ni tajnikova dolžnost, ampak vsakega posameznega, da pošlje o pravem času spovedni list. S sobratskim pozdravom
John Pražen, tajnik.

Urad Dr. Sv. Jan. Krstnika št. 14. Butte, Mont.

Le po redkoma se čuje kaj od naše nasebine, oziroma mesta, ki je znano skoro po celem šipnem svetu. Zatorej Vas prosim da približate sedaj sledeče vrstice:
Kakor razvidno, večinoma vsa društva odgovarjajo opominu uredništva Glasila, da si opišejo zgodovino društva od ustanovitve do sedanjega dne. In izmed 135 društev se je odzvalo prošnji uredništva Glasila 81 in 5 društev je naznanilo da ni moglo poslati svoje zgodovine, ker nima, več vseh knjig in zapisnikov na razpolago. To je tudi žalibog pri nas. Z veseljem bi vam bili ustregli ter poslali zgodovino našega društva, ali ker nam je nemogoče dobiti vse knjige in zapisnike od časa ustanovitve, smo morali to stvar spustiti.

Gotovo je vsakemu članu in članici znano, da mora opraviti svojo Velikonočno dolžnost kar zahtevajo pravila Jednote. Zato opominjam tem potom vse člane (ice) našega društva, da se izkažejo s spovednim listkom do določenega časa; kdor se ne izkaže, se bodo ravnalo z njim po Jednotinih pravilih.

Zaradi slabih delavskih razmer je bilo odobreno pri zadnji mesečni seji, da se zniža pristopnina na \$3.00 za nove člane (ice) ki želijo pristopiti k našemu društvu in Jednoti. Ob enem tudi omenjam, da novim članom, ki so, ali ki bodo pristopili h K. S. K. J. ne bo treba plačevati posebnega asesmenta ki je naložen na stare člane oziroma za vse one, ki so pristopili k društvu in Jednoti pred 15. januarjem 1919.

Bolj natančno rečeno, da vsi oni člani, ki bodo sedaj pristopili ne bodo plačevali posebnega asesmenta.

Pristopnina je znižana za 3 mesece: maj, junij, in julij.

Sedaj rojaki, kateri še ne spadate k nobenemu društvu ali organizaciji, se vam nudi lepa prilika da pristopite k našem društvu Sv. J. Krstniku K. S. K. J. Potrudite in premislite si sedaj, koliko rojakov je ki se izgovarjajo: "Kaj mi če društvo ali Jednota?" Ali kadar pride do kritičnega časa, je kes, že prepozno.

Zatorej na noge dokler je čas, dokler je zdravje je vsega v obilici, kadar pride pa bolezen in onemoglost, takrat si pa ne moremo kaj dobrega nadejati, osebito ako ne stojimo pod okriljem dobre in poštene organizacije kot je n. pr. naša slavna Kranjska Slov. Katoliška Jednota.

Bratje, sestre, člani (ice) dr. Sv. J. Krstnika! Agitirajte in potrudite se pridobite vsaj vsak posamezni po enega člana (ice) Upam in želim, da bi naše društvo šlo v začetku avgusta-1919 vsaj 300 članov (ice).

Želim dober uspeh v korist usakega posameznega v prid društva in Jednote.
Z bratskim pozdravom
John Dolenc, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada taj. dr. sv. Vida št. 25 Cleveland, O., se naznanja članom našega društva, da je bilo na seji dne 6. aprila sklenjeno, da

se naše društvo korporativno udeležijo slavnosti sv. birne, ki se vrši dne 27. aprila t. l. v cerkvi sv. Vida, ob pol 3. uri pop.

Zbirali se bomo v društvenih prostorih ob pol 2. pop. in so prosti člani, da se polnoštevilno udeležijo te slavnosti.

Nadalje se naznanja članom gorimenoovanega društva, da se bo vršila prihodnja seja (za maj) dne 4. maja t. l. Pričetek seje bo ob 8. uri dopoldne ne pa popoldne, kakor je bilo po navadi doselej. Radi seje sledi natančno poročilo v prihodnji št. Glasila.

S sobratskim pozdravom
Joseph Russ, tajnik.

NAZNANILO.

Naznanjam članom dr. sv. Barbare št. 40 Hibing, Minn. da bodo v naši nasebini spovedoval slovenski duhovnik in sicer v soboto popoldne, dne 26. aprila ter v nedeljo zjutraj, dne 27. aprila do 8. ure. Ob 8. uri se vrši sv. maša. Do tega časa mora biti že vsakdo spovedan, ker ob 8ih gremo k sv. maši in sv. obhajilu.

Naj torej vsakdo — če mu je le mogoče opravi spoved v soboto popoldne ali zvečer. Vsakdo naj si zapomne, da greno k sv. maši točno ob osmih. Ker je to letos prvič, da bomo lahko opravili velikonočno dolžnost opozarjam člane, da naj vpoštevaajo to naznanilo. Kdor se ne bo ravnal po tej določbi, naj si krivdo sam pripiše če bo suspendiran. Pri tem se ne bo vpošteval noben izgovor.

S sobratskim pozdravom
Jonh Povaha, tajnik.

NAZNANILO.

Članom društva sv. Petra in Pavla št. 91 v Rankin, Pa., se naznanja, da se vrši prihodnja seja zadnje nedelje v mesecu, to bo 27. aprila in ne kot navadno tretjo nedeljo, ker pade na ta dan Velikonočni praznik. To se je sklenilo na zadnji seji in velja ta preemba samo za ta mesec; zanaprej se bodo vršile seje kot po navadi.

Prosimo torej cenjene sobrate, da se po tem ravnajo in da se polnoštevilno udeležijo prihodnjega zborovanja.

Nekaj članov njih ni bilo na zadnji seji še ni prejelo spovednih listkov. Pridite torej vsi na prihodnjo sejo 27. aprila, da vam jih izročim. Opominjam vas tudi, da opravite spoved o pravem času in ne odlašajte do zadnjega.

Pozdrav do vseh sobratov in sester K. S. K. J.
Geo. Krotec, taj.

Društvo sv. Treh Kraljev, št. 98 Rockdale, Ill.

Naznanjam žalostno novico, da je umrla članica Ana Birsa dne 31. marca t. l. v starosti 50 let. Doma je bila iz občine Mokronog; semkaj v Ameriko je prišla pred 28 leti. Pokojnica zapuša žalujočega moža in 8 otrok: Ben Birsa mož. — Josip, Ben, Eddy, Ludvig, Albin in Frank sinovi. — Ana in Mary Birsa hčere.

Družina Birsa se zahvaljuje vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za darovane vence in rože in ker so ji prišli v tej britki uri v tolažbo in pomoč. Označena družina je izrekla tudi našemu društvu zahvalo za vence in spremstvo k zadnjemu počitku. — Bodi ji ohrinjen blag spomin. Naj v miru počiva!

Obenem naznanjam članom (icam), da imam spovedne listke. Kdor ga želi, ali kdor ga še nima, ga lahko dobi pri meni. Opozarjam vse člane, da opravijo svojo velikonočno dolžnost.

S pozdravom
Fr. Gutnik, tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam vsem članom dr. sv. Jožefa št. 103 v Milwaukee, Wis., da je bilo na zadnji mesečni seji sklenjeno, da se korporativno vdeležimo veselice bratskega društva "Marije Pomoč Kristjanov št. 165 K. S. K. J. West Alis, Wis. dne 27. aprila. Kateri član se ne bo vdeležil, bo moral plačati 50c v društveno blagajno.

Zbirali se bomo v Milwaukee, v cerkveni dvorani ob 2. uri popoldne, odkoder skupno odkorakamo na veselilni prostor.

S sobr. pozdravom
Louis Sekula, tajnik.

VABILO na Spomladansko veselico

katero priredi društvo sv. Ane št. 156 KSKJ v Chisholm, Minn. na Belo nedeljo, dne 27. aprila 1919 v Opera House. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Igrala bo izborna godba prijetne poskočnice in lepe valčke. Prigrizka ne bo primanjlo, ker bodo imele istega našo domačo gospodinjico v oskrbi.

S tem vabimo vse fante, dekleta, može in žene iz domačega mesta kakor tudi iz sosednih mest: Gilbert, Eveleth, Virginia in Hibbing in drugih, da nas obiščejo v obilnem številu, kojokoli je njihova volja. Pridite vsi, stari in mladi, ker zabava bo izvrstna in prav domača.

Se enkrat vas prav uljudno vabi
Veselični odbor.

Lorain, Ohio.

Kakor v drugih nasebinah delujejo za svojo nekdanjo domovino na ta ali oni način, tako tudi pri nas nismo in ne smemo biti zadnji. Ker je že pred dvema letoma društvo Marija Čist. Spoč. št. 85, K. S. K. J. v Lorainu, Ohio, priredilo veselico v namen "najbednejšim med bednimi", katere čisti dobiček je obsegal \$89.00, društvena blagajna je dodala \$11, ter se je kupil "Liberty Bond", tako da imamo \$100 namenjenih slovenskim revežem. Predno se od da omenjena svota, je sklenilo društvo prirediti dne 26. aprila v Virantovi dvorani veselico v namenu, da se zviša omenjena svota. Več članov je obljubilo darovati razne stvari za veselico, tako da bo več dobička in se bo lahko več revežem pomagalo, Mr. Virant je prepustil dvorano brezplačno, eni prineso šunko, razne prigrizke, pomaranče, pecivo itn., tudi godba in meh bosta pripomogla, če le mogoče zaštonj. Mr. S. Lepotsky bo daroval nekaj za lunch, tudi Fr. Justin in drugi so že obljubili pomagati s kakorsnimkoli darom. Zatorej dragi lorajnski rojaki in rojakinje! Vsi brez izjeme, udeležite se omenjene veselice kolikor mogoče obilno, zakaj vsi smo Slovenci iz Jugoslavije, zato bodimo tudi tukaj vsi skupaj in delujmo skupaj v pomoč našim bratom. Ne recite, mi ne spadamo med nje; ne vsi skupaj smo sinovi in hčere ene matere Slovenije, zato smo si vsi za skupno delovanje in prijateljstvo si podajmo roke k delovanju v pomoč našim revežem v stari domovini. Pokažimo, da smo Slovenci v Lorainu bolj slozni in delujmo skupno bolj kakor si sami mislimo. Torej na svidenje 26. aprila ob 7. zvečer. Postrežba bo dobra. Če se pa kdo ne more udeležiti veselice, naj pa kaj daruje v ta namen ali v gotovini ali v čem drugem!

Pozdrav vsem Jugoslovanom.
Vida Kumše, tajnica.

POZOR!

Na Belo nedeljo, dne 27. aprila 1919, priredi društvo sv. Jožefa št. 53, K. S. K. J. v Waukeganu, Ill., veliko in krasno igro "Dva zeta". Ker je igra polna zdravega humorja od začetka pa do konca, in ker so vse vloge v rokah dobrih igralcev, se opozarja cenjeno občinstvo, da se te igre zanesljivo udeleži. Kaj je "tašča" ali "tašt", to morda ve marsikdo, morda je celo tudi kateri že sam izkusil vse dobroto, s katerimi obdaja "lju-bezniva tašča" svojega "zeta", ako je namreč tako srečen, da živi dobra tašča pri njem. Vsakdo pa ne ve, kako se mora ravnati napram tašči ali tastu, ako hoče vajeji obdržati. Torej naj nihče ne pozabi ogledati si naše igre, bodisi star ali mlad, možki ali ženska, za vsakega bo dovolj zabave. Pripeljite tudi seboj svoje znance in prijatelje. Ne pozabite: Igra se prične točno ob pol osmih zvečer v Matt Slanovi dvorani, vstopnina je le 25c za odraslo osebo in 10c za otroke.

Članom našega društva se naznanja, da ima vsak član prost vstop k veselici; vsak član bo pri vstopu v dvorano dobil poseben društven znak. Vsak član bo pa plačal vstopnico pri prihodnji društveni seji, in sicer brez izjeme, če se udeležil veselice ali ne; isto velja tudi za člane na potnih listih. Tu velja isto pravilo za vse enako: Iste pravice, iste dolžnosti.

Vsak, kateri bi morda poslal ali prinesel plačati svoj mesečni prispevek za mesec maj na dom dr. tajnika, je naprosen, da pristeje k rednemu asesmentu še 25c kot vstopnico k veselici dne 27. aprila.

PROTEST.

Društvo sv. Neže št. 826 W. C. O. F. je na svoji četrtletni seji dne 6. aprila najodločnejše protestiralo napram lažnjivim napadom v "Glas Naroda" in v drugih protiverskih slovenskih časopisih — na našega g. župnika Rev. K. Zakrajška.

Prepričane smo, da pametni rojaki vedo, da so vse to laži in podla obrekovanja nekaterih naših verskih nasprotnikov; vendar je naša dolžnost, da protestiramo proti takemu početju, ker smo katoliške matere, ker je naše društvo strogo katoliško in ker naš g. župnik Rev. Zakrajšek) našo mladino tako lepo uči in ji daje lepe izgled, in ker želimo, da vsi naša javnost zve resnico.

MAIHAL ŽUGELJ.

POZIV IN VABILO.

na veliko zabavo s plesom, katero priredijo bratje Hrvati dne 26. aprila 1919, na soboto zvečer v Hrvatski cerkveni dvorani v Bennett, Pa. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Ker je čisti prebitek te veselice namenjen v korist hrvatske siročadi, vsled tega uljudno vabimo in pozivljemo brate Hrvate, sestre Hrvatice in Slovence. Vstopnina za moške 50c, za ženske 25c. Za dobro postrežbo bo skrbel odbor.

Apeliraim še enkrat na dobra srea naših Hrvatov in Slovencev, da bi se te veselice v obilnem številu udeležili, ker se vrši za tako plemenit namen. — Odpri sree, odpri roke, sirotam olajšaj gorje!

Za veselilni odbor
Math Brozenich,
tajnik dr. sv. Mihaela št. 163 K. S. K. J. Pittsburgh, Pa.

Na ravno tako je vsak član naprosen, da daruje kak dobiček za veselico. Dobičke bo prejemal sobrat predsednik Frank Jerina, 1411 Adams St. (bivši Sheridan Rd), Waukegan, in želeti je, da vsak prinese dobiček (ali več) vsaj do petka zvečer (25. aprila), da se zamore vse ob pravem času urediti. Dobičke z Market St. in okolice bo sprejemal sobrat Frank Petkoviček.

Upam, da bo vsakdo storil svojo dolžnost, in ako stori vsak svojo dolžnost, nam je gotovi in moralni uspeh zagotovljen. Vsi oni, kateri so bili izvoljeni za pomagati na veselici, so naproseni, da so občestni uri v dvorani, da prevzamejo svoja mesta.

Torej opozarjam še enkrat: Ne pozabite, da je naša veselica na Belo nedeljo zvečer, ter da gotovo pridete vsi, od blizu in daleč, prijatelji in znanci, ne zamudite te redke prilike, se prav ob sreča smejeti, kajti pregovoh pravi, da veselje j polovico srečnega življenja.

V nedeljo vsi, prav vsi v Slanovo dvorano! Na veselo svidenje!
Matija Ivanetič, dr. tajnik.

Pittsburgh, Pa.

Društvo Najsvetejšega Imena je imelo svoj redni 3 mesečni shod dne 23. marca in temu je sledila v šolski dvorani volitev odbora za l. 1919, s sledečim izidom:

Frank Cvetič, predsednik; Josip Lokar, podpredsednik, Mihael Žugelj, tajnik.

Na tej seji se je zaključilo, da bomo imeli od zdaj naprej peto nedeljo v mesecu shod, ker takrat nima seje nobeno drugo društvo svoje seje. Potem se ne bo mogel nihče izgovarjati glede neudeležitve pri tem shodu; izgovor bo le bolezen, ali nujno delo.

Prosimo vsakega brata, ali člana naše družbe Holy Name Society, da naj se ravna po pravilih, da vsakdo opravi 4 krat na leto spoved in sv. obhajilo. Kdor hoče biti dober katoličan, ali ud tega društva, naj stori svojo dolžnost, ker ni zadosti, da smo samo vpisani v to društvo in da smo prisegli v to društvo, treba je tudi vestno društvene dolžnosti izvrševati.

Zaeno uljudno vabim vse verne Slovence iz naše nasebine — može in fante — ki še niste vpisani da pristopite pod zastavo društva Najsvetejšega Imena. Pokažimo javnosti, da se Slovenci ne sramujemo svojega verskega prepričanja in, da nam je Najsvetejšee Ime v resnici vedno sveto.

Dne 27. junija bo praznik Presvetege Srea Jezusovega. Ta dan bo tudi naše društvo obhajalo dva dni kasneje, to bo dne 29. junija ko se bo vršil trimesečni shod. Več o tem pri drugi priliki S pozdravom
Mihael Žugelj.

VABILO NA SEJO.

Vsi člani in članice podružnice "Woodrow Wilson" št. 7, S. N. Z. v Chicago, Ill., so uljudno prošeni, da se blagovoljijo udeležiti prihodnje redne mesečne seje v soboto, dne 26. aprila zvečer, točno ob 8. uri v navadnih zborovalnih prostorih. Seja je bila preložena za ta dan zaradi Velikonočnih praznikov.

Tajnik.

V POMOČ BEDNIM V STARI DOMOVINI.

III. izkaz darov povodom kampanje za Jugoslav Relief v Chicagu, Ill.

Nabiralna pola št. 4, Mrs. Vera Ferkull:
Martin Blaj ..... \$ 1.00
John Fabijan 2.00
John Zgajnar (Gary, Ind.) 2.00
Fr. Zgajnar (Gary, Ind.) 2.00
Jos. McKenich (Gary) 3.00
Martin McKenich (Gary) 2.00
John Rovtar (Gary, Ind.) 1.00
Joe Ferkull (Gary, Ind.) 6.00
Wm. Prijatelj (Friend), (Gary, Ind.) 20.00
Anton Gregorich 5.00
Dr. Marije Pom. št. 78, KSKJ, Chicago, Ill. 20.00
E. La Fortune 50
Miss Roy 50
Mrs. Vera Ferkull 3.00
John Petrovič ml. 6.00
Martin Miller 5.00
Skupaj ..... \$ 79.00

Nabiralna pola št. 27, Andrew Glavach:

Stefan Horvath, (Gary, Ind.) ..... \$ 1.00
Ivan Vucskies, Gary, Ind.) 1.00

Vsem onim nočnim lopovom na tem mestu povemo, da nas ne bodo z nobenimi letaki odgnali od cerkve; me nismo tako neznačajne da bi verjeli vestem, katere ona zanikrna trojica po noči z letaki troši v javnost. In zares čudna trojica, ki tako barvo izpreminja. — "G. N." njih trobitlo je pa popolnoma tem podobno in jednako. Šramota za dnevnik ki pravi, da je list slovenskih delaveev v Ameriki, pa prinaša tako gnusne in pohujšljive stvari v svojih predalih. S tem prekaša zadnji čas celo vse druge slovenske protiverske liste.

Društvo sv. Neže št. 826 W. C. O. F. ta list (G. N.) vsem svojim članicam in katoliškim materam širom Amerike odsvetuje. Proč s takim nesramnim listom, da se ne bodo naši nedolžni otroci z njim okužili.

Dalje obsoja naše društvo nastop neke slovenske matere z Chicaga, ki na neosnovan način blati slovenskega duhovnika.

Ta protest je bil prečitán in odobren na seji z opombo, da se ga objavi v vseh ameriških slovenskih katol. časopisih.

Chicago, Ill. dne 7. apr. 1919.
Odbor dr. sv. Neže št. 826 W. C. O. F.

ZAHVALA.

Tem potom se prav lepo zahvaljujem v imenu društva sv. Neže št. 826 Reda Kat. Boštarnice (W. C. O. F.) vsem igralkam (gospem in gospodičnam) ki so nastopile pri minuli igri "Mater Dolorosa" dne 12. in 13. t. m. ter pripomogle do tako lepega uspeha pri tej prireditvi.

Hvala tudi Ženskemu pevskemu dr. "Jugoslavija", ker je s svojim lepim petjem to prireditve olepšalo. Posebno lepo se zahvaljujemo našemu č. g. župniku Rev. K. Zakrajšku in g. Ivan Zupanu, ki sta se trudila pri učenju in vajah te prireditve. Hvala iskrena vsem drugim, ki so na katerekoli si že način pripomogli k tako velikemu uspehu! Društvo sv. Neže bo vašo naklonjenost znalo ceniti pri vsaki priliki.

Za odbor:
Antonia Zupan,
korsp. tajnica.

(Advertis.)

Velikonočna kolekta cerkve sv. Stefana v Chicagu.

Še nikdar na znašala v zgodovini naše slovenske cerkve sv. Stefana kaka velikonočna kolekta toliko, kot letos namreč \$1456.00. (Štirinajststo šestinpetdeset dol.)

Te številke jasno kažejo, da živi v Chicagu še lepo število vernih Slovencev in Slovenk, katerim je tudi napredek in blagor svoje domače cerkve pri sre. S to svoto se bo odplačal precejšen del cerkvenega dolga.

VABILO NA SEJO.

Vsi člani in članice podružnice "Woodrow Wilson" št. 7, S. N. Z. v Chicago, Ill., so uljudno prošeni, da se blagovoljijo udeležiti prihodnje redne mesečne seje v soboto, dne 26. aprila zvečer, točno ob 8. uri v navadnih zborovalnih prostorih. Seja je bila preložena za ta dan zaradi Velikonočnih praznikov.

Tajnik.

V POMOČ BEDNIM V STARI DOMOVINI.

III. izkaz darov povodom kampanje za Jugoslav Relief v Chicagu, Ill.

Nabiralna pola št. 4, Mrs. Vera Ferkull:
Martin Blaj ..... \$ 1.00
John Fabijan 2.00
John Zgajnar (Gary, Ind.) 2.00
Fr. Zgajnar (Gary, Ind.) 2.00
Jos. McKenich (Gary) 3.00
Martin McKenich (Gary) 2.00
John Rovtar (Gary, Ind.) 1.00
Joe Ferkull (Gary, Ind.) 6.00
Wm. Prijatelj (Friend), (Gary, Ind.) 20.00
Anton Gregorich 5.00
Dr. Marije Pom. št. 78, KSKJ, Chicago, Ill. 20.00
E. La Fortune 50
Miss Roy 50
Mrs. Vera Ferkull 3.00
John Petrovič ml. 6.00
Martin Miller 5.00
Skupaj ..... \$ 79.00

Nabiralna pola št. 27, Andrew Glavach:

Stefan Horvath, (Gary, Ind.) ..... \$ 1.00
Ivan Vucskies, Gary, Ind.) 1.00

Stefan Tarjas, Gary, Ind. ... 1.00
Josip Krzslin, Chicago ... 1.00
Josip Herman, Chicago ... 1.00
Stefan Krzslin, Chicago ... 50
Skupaj ..... \$ 5.50

Nabiralna pola št. 28, Josip Arch:

Josip Arch ..... \$ 5.00
Mihael Staniša 4.00
Josip Beribak 5.00
Joe Marovich 5.00
John Marovich 5.00
Maks Omerzel 5.00
Joseph Jenskovec 2.00
Peter Prah 2.00
Leo Mladich 1.00
Peter Ruppe 1.00
J. O'Conner, 1447 E. 55. St 1.00
Julius Jahn 1.00
L. Striter 1.00
L. Lustik 1.00
L. Bobich 1.00
L. Podlipce 1.00
Joe Povše 1.00
(Fr. Cherne, trgovec v So. Chicagu, daroval 3 pare novih čevljev, vredne \$14.00.)

Skupaj ..... \$ 42.00

Nabiralna pola št. 32, John Kochevar:

John Kochevar ..... \$ 2.00
Joe Fabjan 1.00
M. Nemanich 3.00
J. Kušič, 2237 So. Ill. Ave. 1.00
Fr. Tomažič 3.00
John Korečan 1.00
Frank Routh 1.00

Skupaj ..... \$ 12.00

Nabiralna pola št. 35, Mrs. Minka Novina:

Marko Stare ..... \$ 1.00
Francés Ulfar 5.00
Rose Vahtar 5.00
Jennie Hafner 5.00
Minka Novina 5.00
Helen Oman 5.00
Belofsky Bros., 1414 W. Randolph St. 10.00

Skupaj ..... \$ 36.00

Nabiralna pola št. 36, Mrs. Jennie Pogačar:

Johana Pogačar ..... \$ 10.00
Marija Kavčič 5.00
Marija Stefe 6.00
Jennie Stayer 5.00
Marta Hočar 50
Maria Kapla 50
Agnes Kapla 50
Maria Skrlap 2.00
Mary Arnes 1.00
Katy Zver 1.00
Ana Kovačič 50
Franciška Jarc 1.00
Mrs. Majetich 50

Skupaj ..... \$ 33.50

Nabiralna pola št. 33, Mrs. Helena Kušar:

Ivanka Košiček ..... \$ 2.00
Podr. sv. Cirila in Metoda, Chicago, Ill. 5.00
Mr. L. Coin 10.00
Rev. Kazimir Zakrajšek 15.00
John Petrovič st. 3.00
Frank Banich 5.00
Neimenovan 15

Skupaj ..... \$ 40.15

Nabiralna pola št. 40, Mrs. Katy Triller:

Darovalci iz So. Chicaga:
Jernej Triller ..... \$ 2.00
Martin Golobič 2.00
Josip Gradisar 1.00
Frank Raušer 1.00
Frank aŠlihar 1.00
Neimenovana 2.00
John Plaznik 1.00
J. C. Levy, Chicago, Ill. 2.00

Skupaj

Pogovor med dečkom in svetnim modrijanom.

(Rev. J. Plaznik.)

Deček: "Rad bi vedel, kaj namerava moj oče z menoj?"

Svetni modrijan: "Pravil mi je oni dan, da te bo dal študirat za odvetnika. Lep stan, četudi vzame dolgo časa, predno ga človek doseže."

Deček: "Na zaslužek nisem veliko mislil, četudi oče dela zato, da dobi kolikor veliko plačo. Rado veden sem, če mi bo dovolil, da si sam izberem stan?"

Svetni modrijan: "To bi bilo seveda najboljšje. Če se dečka prišili kak stan, gotovo ni srečen. Sreča pa je glavna stvar."

Deček: "Da; zato sem premišljeval že dolgo časa. Morda bi ne bil dober odvetnik, ker me nič ne mika ta stan."

Svetni modrijan: "Če je pa tako, potem mu moraš pa povedati. Gotovo bo vesel, če mu poveš, da si se odločil za kaj drugega. Kakor sem že rekel, je deček veliko bolj srečen, če se sam odloči."

Deček: "Odločil sem se skoro že."

Svetni modrijan: "Oho! Že! Za kaj pa?"

Deček: "Za duhovski stan. Za svetnega duhovnika, ali pa, redovnika; za duhovnika pa vsekar."

Svetni modrijan: "Pa vendar ne misliš tega?"

Deček: "Seveda mislim, če bo le oče dovolil."

Svetni modrijan: "Če se smem tako izraziti, mi je prav žal, da si se odločil za kaj takega. Deček s takim razumom bi lahko marsikaj naredil in imel najboljši uspeh v kakem drugem poklicu."

Deček: "Vam ne zamerim; toda če imam dovolj razuma, se hočem Bog udarovati."

Svetni modrijan: "Pa si se premislil, da bi storil tak resen korak, ali ne? Saj si komaj štirinajst let?"

Deček: "Da, ravno štirinajst. Pravijo, da je najboljšje takoj storiti, kar misli človek napraviti."

Svetni modrijan: "Kako si me presentil. Ali se ti ne zdi, da preveč hitiš? Ali ne moraš počakati, pa se pozneje odločiti?"

Deček: "Pa če se pozneje odločim za isto stvar, zakaj bi čakal? Če bi se bil odločil postati zdravnik ali odvetnik, bi me ne bili vprašali, zakaj ne počakam. Če sem dovolj star, da se odločim za odvetnika, sem tudi dovolj star, da se odločim za duhovski stan. Človek mora začeti mlad, ker traja učenje enajst let."

Svetni modrijan: "Naj bo že, kakor hoče, ali ne misliš, da si se prehitro odločil? Morda te je kak duhovnik nagovarjal. To ni prav; to se pravi zapeljivati."

Deček: "Prav noben duhovnik mi ni omenil tega; ja če tudi bi, v tem bi ne bilo nič slabega. Saj si mi ravno ti priporočal odvetniški stan. Če bi se bil odločil za odvetništvo, bi ne bil ničel rekel, da sem bil zapeljani. Očetovi prijatelji so dovolj izobraženi, da ne bi tako govorili. Duhovniki so namaj manj izobraženi, kakor vsakdo drugi. Tudi se nisem odločil naenkrat, ampak sem štirav resno premišljeval že dolgo časa."

Svetni modrijan: "Vsekakor, kakor si rekel, si stvar že dolgo premišljeval. Vendar bi bilo pa prav, če bi prej poskusil malo sveta, si ogledal svet. To bi ti pomagalo, da bi se premislil."

Deček: "Saj se prav nič ne maram premisliti. Če bi okusil svet, kakor praviš, bi se morda premislil in zrgubil svoj poklic. Oče bi gotovo tega ne pustil. Naj svet otkušam pozneje, bi rekel. Za sedaj pa, če hočeš biti duhovnik, bodi duhovnik. Ravno sedanjí čas je predragocen, da bi ga zapravljaj."

Svetni modrijan: "Tako misliš sedaj. Gotovo je, da lahko veliko dobrega storiš; ali boš pa zadovoljen? Mislim, da bi postal nesrečen, ko sprevidiš, čemu si se odrekel. To bi bila škoda."

Deček: "Oče mi je pravil, da je videl le malo nezadovoljnih duhovnikov. V vsakem stanu je več nezadovoljnejšev, kakor v duhovskem."

Svetni modrijan: "Gotovo, dečko moj, gotovo bi bil nesrečen, če bi zapustil duhovski stan in postal kaj drugega. Ne moreš reči, da boš vstrajal; če ne vstrajajš, boš nesrečen."

Deček: "Gotovo bi bil zelo nesrečen, če bi opustil duhovski stan. Nikdo pa tega ne stori, razven po lastni krivdi. Le malo je dečkov, kakor sprevidijo za časa priprave,

da ne morejo zmagati težav. Če pa kdo postane duhovnik, kakor sem slišal, mu Bog da poklic, če se vrne med svet, je zanemarjal svojo dolžnost. Lahko mi ravno tako svetuje, naj ne postanem zdravnik, ker mi pozneje lahko vzamejo zdravniško pravico zaradi slabega obnašanja."

Svetni modrijan: "Ali ne misliš, da si nekoliko sebičen, če hočeš postati duhovnik? Nazaduje je svet le Božji svet. Dobri stvari in veselje na svetu je dal Bog in večina ljudi je namenjena, da živi za svet. Kar je bilo dovolj za velike, dobre in svete ljudi med svetom, je menda tudi dobro za tebe."

Deček: "Večina ljudi mora živeti za svet. Kaj pa z drugimi? Kjer je večina, je tudi manjšina, katere ne smemo prezreti. Kakor se mi zdi, hočete vi reči, da ne sme nihče postati duhovnik. Če je bil svet dober za nekatere svete moše, je bil dober, ker so bili poklicani za svet. To pa ni res v mojem slučaju in zdi se mi, da ne smem ostati med svetom, vendar pa ne obsojam tistih, ki ostanejo; če se jim tako zdi prav."

Svetni modrijan: "Pa četudi ni ravno sebično postati duhovnik, ali pa ne misliš, da svet potrebuje dobrih ljudi? Svet bi postal pač eden prostor, če bi bili vsi ljudje tudi podobni."

Deček: "Že res; toda nikake nevarnosti ni, da bi vsi dečki postali duhovniki in vse dekleke nuče. Bog vlada svet in ne mi. Bog ne bo dopustil, da bi zgnil človeški rod zavoljo preobilnih poklicev. Celo v najbolj katoliških deželah ni veliko takih, ki bi se posvetili duhovskemu stanu, četudi se nam vidi, da jih je veliko. Nekateri duhovni dečki se nikoli ne domisljijo, da bi postali duhovniki. Če pogledamo moj slučaj, kakor sem si večkrat sam mislil: Če bi se mi kaj pripetilo, ali če bi se me zgodaj prijela neozdravljiva bolezen, bi zgnil s sveta prej, kakor če postanem duhovnik. Svet lahko izhaja brez vsakega posameznika; duhovnik stori veliko dobrega; z dobrimi deli bolj pomnoži to, kar je dobrega, kakor pa če bi ostal med svetom."

Svetni modrijan: "Če postaneš duhovnik, boš seveda pozabil na svoje sorodnike in prijatelje. Oče in mati bosta umrla in tebe še zraven ne bo."

Deček: "Gotovo, da ne bom imel vedno pred očmi sorodnikov in prijateljev, če postanem duhovnik, še prav posebno, če bi šel na Kitajsko ali v kako drugo misijonsko deželo. Ali bi pa ne bilo isto, če bi se povselp tako visoko, da bi šel kot diplomat na Kitajsko ali Japonsko, če bi šel na raziskovalno potovanje ali k vojakom? Vsemu temu bi vsakdo potrdil. Človek se mora mlad odločiti in nobeni pametni stariši se ne bodo vstavljali, četudi jim poklice vzame otroka daleč od doma. Če bi njegovi stariši nenadoma zboleli, bi jih sin ne mogel priti obiskat iz Kitajskega, predno umrejo in bi tudi ne mogli pričakovati, da se bo sin zato odpovedal svojemu poklicu, kakor vsak dober sin, tako bi jih tudi duhovnik prišel pogledat v takem slučaju, če bi morda ne bil v kakem strogem redu; tedaj bi bil podoben sinu na Kitajskem."

Svetni modrijan: "Tukaj pri-

de se denarna zadrega. Veliko duhovnikov ima zelo malo denarja na razpolago in nekateri duhovniki, kakor benediktinci, jezuiti in dominikanci — pa saj mi jih ni treba vseh naštevati — sploh nikoli nimajo centa, katerega bi lahko imenovali svojega. Ti napravijo obljubo uboštva."

Deček: "Seveda; saj to vem. Oče pravi, da to ni nič hudega. Denarnih težav sploh ni, če ima kdo take obljube. Verski redovi shajajo brez zasebnih dohodkov. Ne vem, kako imajo stvari urejene, pa če oni shajajo, bi jaz tudi. Kje dobe denar za obleko in hrano, ne vem. Nekateri menda že smejo imeti denar, ker zastoj ne dobe ničesar."

Svetni modrijan: "Ali veš, da taka obljuba veže za celo življenje? Ne moreš se je znebiti, četudi bi hotel."

Deček: "Saj vem to, saj ne mislim postati duhovnik z namenom, da bi se potlej premislil. To bi bilo že prelahkomišljeno. Kakor sem rekel, toliko je duhovnikov, ki dobro shajajo. Kar drugi store, ne morem li jaz storiti? Menda ne misliš, da, kadar dečki vstopijo v semenišče ali novicijate, da se vrata za njimi zapro? Če se še niso popolnoma odločili, imajo še čas, da se premisljijo. Predno postanejo duhovniki, imajo dovolj časa, da premisljijo, kakšne bodo njihove dolžnosti; imajo tudi dovolj modrih in dobrih mož, da jih vprašajo za svet. Mislim, da ne silijo nikogar, da bi ostal, o katerem vedo, da ne bo vstrajal."

Svetni Modrijan: "Prav nenavaden dečko si. Zdi se mi, da me ne maraš razumeti, ker si vedno pripravljen z odgovorom. Še ne poznaš življenja, zato se ne more pričakovati od tebe, da bi videl stvari v taki luči, kakor starijši ljudje, saj temu boš pritril, ali ne?"

Deček: "Da odkrito govorim, stvar je taka: Zakaj ne vpoštevam tvojih razlogov in zakaj te moji odgovori ne zadovoljijo, temu je vzrok, ker ti gledaš zadevo z druge strani, kakor jaz. Tvoj nazor je ta: Deček ne sme zbirati med življenjem, med svetom in življenjem v duhovskem stanu, ampak samo med svetimi stanovi. Moje misli pa so take: Deček naj sledi svojemu poklicu, najsi ga ta vabi kamorkoli. Duhovskega stanu ne sme kar nastran potlačiti in šele potem zbirati med stanovi. To bi se reklo zavreči prostost in morda pravi poklice. Začela sva najin pogovor z dveh različnih stališč, zato se ne bova nikoli zedinila. Če bi bilo tvoje stališče pravo, bi iz njega sledilo, da ne sme nihče postati duhovnik. Menda ne boš tega trdil, saj si vendar katoličan. Če bi bil katoličan, bi morda mislil, da cerkve ni treba ali pa bi ne verovali v eno cerkev; katero je Kristus ustanovil. Vidiš, mi smo katoličani, kar dela razliko."

Svetni modrijan: "Oh, gotovo ne tajim, da bi ne bilo cerkve in da je treba duhovnikov za njen obstoj. Kar trdim je to, da ti osebno nisi poklican, da bi se odpovedal svetu; kjer lahko toliko dobrega storiš in med svetom pomagáš cerkvi."

Deček: "Nisem poklican! Tega pa ne vem, kakor moreš ti tako gotovo vedeti. Zakaj praviš, da nisem poklican?"

Svetni modrijan: "Za dečka, kakor si ti, ki bi bil tako srečen med svetom, da bi se odpovedal svetu, to se mi zdi nespametno."

Deček: "Nespametno?"

Svetni modrijan: "Ker tako potrebujemo dobrih katoličanov."

Deček: "Zakaj?"

Svetni modrijan: "Ker lahko toliko dobrega store."

Deček: "S tem pridemo nazaj na tvoj prvi odgovor. Tako lahko ponavlja iste stvari do jutri."

Predlaga, da se stvar predloži očetu.

(Oče je z veseljem uslišal dečkovo prošnjo.)

Mlinarjeva Kristina.

P. P.

(Konec.)

"Kaj ji je neki prišlo, da je taka!" je zamrmral. In kot iskra se je zablestelo v očeh in roka se je hotela skrečiti v pest. . . . Potem pa je šel počasi skozi stranske vrata v mlin, da dne vodo na kolesa in zasuje predale.

Fant je bil za hlepa v mlinu — eno leto že v službi tukaj. Poprej je služil v več umetnih mlinih, in je svoj posel dobro znal, tako da je bil gospodar z njim zelo zadovoljen. Seveda — poznal ga ni. Pa tudi mati Mlinarica, se je zdelo da ima zavezane oči. Kristina pa — ta je seveda molčala. . . . In tako je ostal fant prihiši in oče Mlinar se je hvalil: "Dobrega in pridnega hlepa imam!"

II.

Misijon je vabil ljudi, da so se shajali k pridigam v obilnem številu od blizu in daleč. Ta dan je bil stanovski govor za žene in mati Mlinarica je šla v cerkev. Oče Mlinar pa je bil odšel po kupejskih opravkih. In tako je bila Kristina sama doma in je šivala. Veliki in koeasti Kiras ji je ležal ob nogah, dremal, strigel z ušesi in pogledal zdajpzdaj, če bo morda Kristina pri volji, da ga pohvali vsled njegove mišnosti ali mu sploh da prijazno besedo. Toda nič-tega! Danes Kristina ni bila za norčije. Glavo je sklanjala nizko nad ročno delo; zdajpzdaj ji je obstala roka in obo se je zamišljeno zagledalo na nasprotno steno, kjer je podoba v sedmerih predelih ka-

. . . In podoba, kakor je že bila zala sedmero svetlih zakramentov priprosto slikana, ji je budila vest in očiček. . . . Stanovska spoved za dekleta je že bila minila, toda Kristina se še ni bila približala k spovednici. Oče in mati sta menila, da je tisto jutro, ko je prišla iz cerkve, imela opravljeno spoved in sv. obhajilo kakor druga dekleta. . . . Toda Kristina je vedela, da dokler sklep ni trden in dozorel v duši, toliko časa ni, da bi se bližala. Sklep pa se je menjaval od ure do ure. Za enkrat vsa voljna in skesana — v naslednjem zopet polna dvomov

in pomislekov. . . . Šla bi, raztrgala bi vezi, ki jo teže že skoro leto dni in so ji napravile toliko britkih ur in neurne vesti. Toda — ako pa njegovi nameni morda vendarle niso tako slabi in bi mu utegnla delati krivico. . . . Pa so ji zopet prišle na misel besede misijonarjeve. "Znanje za hrbtno starišev, brez ozira in brez upanja na zakon, je grešno znanje in pelje do nesreče. . . . Zatrjuje ti ljubezen — v resnici pa je le sovraštvo. . . . Ko bi ljubezen imel, bi mu bilo za tvojo srečo in za tvoje dobro ime. Tako pa mu je le zase in za greh. . . . Ali mu mar ne gori oko v sumljivem kaj ima v sreč in kaj hoče? Ali blešku? Ali ga ne izdaja beseda, je mar njegovo obnašanje tako, da bi se ne bilo treba sramovati vpriči starišev in pametnih ljudi? — Pomisli! Priznaj si! Potem pa pojdi in stori, kar ti vest veleval!"

Vse res! Vse govorno kakor nalašč za njo! Toda —!

In zopet so vstajali dvomi in pomisleki. . . . obstajali nekaj časa. . . . izginiti. . . . in zopet prihajali! In tako je živela v mukah in nemiru že dva dni. A danes — to uro se je odločila za trdno, da pusti vsak dvom in pomislek ter da pojde še nočjo zvečer, pokleknje in pove vse — vse po vesti. . . . Jutri pa stopi pred mater in očeta in poroče: "Tako in tako je! Varujta me, ako vama je draga čast vaše čere. . . ."

In zganila se je kakor v odločnem odporu, da je zajela mizica in je Kiras radovedno dvignil glavo.

V tem pa so se začele v veži stopinje in v sobo je stopil — on, ki bi v tem času moral biti pravzaprav v mlinu.

In glej! Ali mu ni gorelo oko v sumljivem blešku? Ali ga ni izdajalo obnašanje? Ali ni ta trenotek, ko je mislil, da je varen, povedal kar naravnost, kakšni so njegovi nameni?

"A tako? Tako torej? In Jaz sem še dvomila in obračala na dobro!"

Bleda, a odločna je stala pred njim. Glas se ji je tresel, ko mu je kazala vrata, rekoč:

"Tja, odkoder si prišel! Tvoja mesto je — v mlinu!"

"A tako, Kristina? Od kdaj? —"

"Niti ene besede več — sicer."

In prijela je Kirasa, ki se je bil renčaje dvignil. Pomenljiv pogled, ki je šel od psa do njega, ga je spravil v zadrego. In začel je z lepo besedo:

"Za božjo voljo, Kristina, kaj ti je vendar?"

"Od sedaj naprej je izbrisano vse, kar je bilo med nama! To je moja zadnja beseda!"

In ob Kirasovi strani je šla mimo fanta, ki je stal sredi sobe kakor ukopan, bled in brez besede. . . .

III.

Kakor je sklenila, tako je storila. Na večer tistega dne, ko so bile žene opravile svojo stanovsko spoved, se je približala spovednici tudi Kristina. V dolgi odkritosrčni spovedi si je olajšala svojo vest in drugo jutro je pristopila k mizi Gospodvi. Kakšno blaženost je občutila v svo-

jem sreč, ko je šla iz cerkve domov, to se ne da opisati. Ves svet se ji je zdel nov in lep. Preteklost je ležala pozabljena nekje daleč daleč. . . . Pred očmi so vstajali novi, lepši in prostejši dnevi.

Še tisti dan je bila odpovedana hlepa služba v mlinu. Imel je odloga štirinajst dni, a čakal je pri hiši le še tri dni. Hodil je okrog s povešeno glavo, molčal in gledal sovražno. Ko je slučajno srečal Kristino, je zaškrtal z zobmi in šel brez odgovora mimo nje.

Tista "večna ljubezen" je poprej govoril o njej, se je izpremenila v sovraštvo. . . . No, četrti dan je izgubil. Ljudje so vedeli, da pojde iz kraja.

Tako so se bližali velikonočni prazniki. Sneg, ki je tisto pomlad začela hitro izginiti in, dasi je bilo šele v marcu, je sijalo solnce tako prijetno, da je človeka hočeš nočeš izvabilo na prosto.

Kristina se je napravila na pot k šivilji, ki je stanovala onkraj vasi v rebru. Pot je peljala skozi zelo gost smrekov gozdič. Ptici so žvrgoleli po vejah, potoček je žuborel po strugi in Kiras, ves v ognju, je z ogromnimi skoki pregnal verveco, ki je brzela od veje do veje vedno dalje v šumo gozda.

Tedaj je kakor zrastle iz tal stal pred njo on — nekdanji hlepec, ki so o njem mislili, da je šel iz kraja. Obraz mu je bil spačen jeze in sovraštva, oči so mu divje gorele in sikajoč mu je bil glas, ko je spregovoril:

"Prokleta mene ne maraš; a tudi drugega ne boš jemala!"

Kristina je videla, da se mu je zablestelo v roki nekaj kakor nož, začutila je ob šratu ostro bolečino, slišala je še svoj glas, ko je zavrnila na pomoč — potem pa je zaplesal svet pred njo in stemnilo se je —

Zdelo se ji je, da je moralo preteči dolgo, dolgo — ko se je zavedela na pol in kakor v sanjah slišala Kirasov cvileči glas poleg sebe in njegovo gorko sapo čutila ob licu. . . . Potem se je stemnilo iznova — in noč je bila. . . .

Uro pozneje so dobili Kristino ležečo na tleh s precej globoko, a k sreči ne smrtonosno rano na vratu. Peš Kiras je bil namreč privilil domov z okrvavljeno dlako in oče mlinar, sluteč najhujše, je šel po pasji sledi in našel Kristino. Pripeljali so jo domov in poklicali zdravnika. Vsi so bili ene misli, da je hudobnež imel namen, da jo umori, a da ga je najbrže prepodil pes, preden je mogel zadati drugi udarec.

Seveda so izsledili zločinca in ga zaprli. Toda tisto noč, ko ga je drugi dan imelo soditi sodišče, so ga našli obešenega v ječi. Sodil se je sam — a sodila ga je vrhutega tudi božja pravica. . . .

Kristina je sedaj zdrava in resna in pametna dekle. Dolga in tanka brazgotina na vratu jo spominja, kaj je tista ljubezen, ki mladi, Bogu odtujeni svet tako rad govori o njej. . . . O ljubezni govori, v sreč pa nosi sovraštvo! Kako bo namreč ljubezen imela prostor tam, kjer je solnce polno sovraštva do Boga. Bogu nezvesto srce — kako bo zvesto človeku?

Naznanilo in zahvala.

Tužnim srecem naznanjam sorodnikom, znanecem in prijateljem žalostno vest, da je moj ljubi uječ

Joh Kramarich

dne 28. marca umrl.

Pokojni je bil rojen v Slanovi vasi, fara Metlika na Dolenjskem. V Ameriki je živel od leta 1890 do sedaj v Tower, Minn. V stari domovini zapuščá dva brata Martina in Markota Kramarich; če sta še živa, ne vem.

Iskreno se zahvaljujem tem potom vsem onim, ki so mu za časa njegove bolezní stregli in ki so ga za časa smrti spremlili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala družini Mubič za njihov trud, ki so ga imeli pri njem ter mu stregli do njegove zadnje ure, kakor tudi Društvu Sv. Cirila in Metoda št. 4, ki je spremlilo pokojnika k večnemu počitku. Bog Vam plačaj Vaš trud!

Nepozabljenega pokojnika priporočam v molitev in blag spomin. Svetila mu večna luč! Naj v miru počiva!

Zalujoči sorodnik:

Anton Zugel, Joliet, Ill. dne 11. aprila 1919.

“GLASILO K. S. K. JEDNOTE”

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jedaote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravljalstvo:

1951 West 22nd Place Chicago, Ill.

Telephone: Canal 2487.

Naročnina:

Za člana, na leto.....\$0.96
Za nečlane.....1.50
Za inozemstvo.....2.00

OFFICIAL ORGAN

of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:

1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.

Phone: Canal 2487.

Subscription price:

For Members, per year.....\$0.96
For Nonmembers.....1.50
For Foreign Countries.....2.00

81

Posojilo Zmage.

(Victory Liberty Loan.)

Z zadnjo številko Glasila smo razposlali kot prilogo vsem naročnikom krasno izdelan posnetek H. Chandler Christijev slika "American All" katero je vlada določila kot reklamni plakat za V Posojilo Zmage. Označene male posnetke (slike) smo dobili od zakladniškega urada v Washingtonu D. C. brezplačno. Vsakdo, kdor jo je prejel, naj jo dene v okno v znamenje domoljublja, o slobito pa v znamenje časti in spoštovanja, do vseh ameriških junakov, padlih v minulih svetovni vojni.

Slika "Americans All" (Vsi Amerikanci) nam predstavlja krasno devojko (Ameriko) ki venča spominsko ploščo, na kateri je označenih 14 junakov (14 imen). Vsako izmed teh imen znači posebno narodnost. Dasi ravno tako različni po narodnosti, so se označili, poleg tisočih drugih, vsi borili kot Amerikanci pod zvezdnato zastavo za doseg svetovne demokracije.

Označena imena so:
Du Bois — Francoz.
Smith — Anglež.
O'Brien — Ire.
Cejka — Čeh.
Haucke — Nemec.
Pappandrikopolous — Grk.
Andrassi — Oger.
Villotto — Italijan.
Levy — Jud.
Turovich — Jugoslovan.
Kowalski — Rus.
Chrzanewicz — Poljak.
Knutson — Šved.
Gonzales — Španec.

Kakor je razvidno, je na tej častni tabli označeno tudi ime Turoviča, Jugoslavana, na kar smo vsi ameriški Jugoslavan lahko ponosni.

Na podlagi uradnega poročila je padlo v minulih svetovni vojni okrog 60,000 mož in fantov ameriške armade. Ne samo Turovič — ampak še cela vrsta drugih naših bojevnikov (Slovenec, Hrvatov in Srbov) je darovala svoje življenje na francoskem za čast, ugled, ponos in blagor naše mogočne zvezdnate zastave. Bodi jim ohranjen trajen spomin in večna slava!

Ameriški Jugoslavan! Še več naših žrtev bi zahtevala minula vojna, če oboroženi sinovi Strice Sama ne bi nastopili tako junsko. — Baš Amerika je ustavila večletno prelivanje krvi na evropskih bojnih poljih. Če bi se bila Amerika posegla vmes, bi grmeli zunan je danes topovi. Ljudstvo bi se danes ječalo pod kruto pestjo nemškega kajzerja in avstrijskega "Korelna". Koliko vojnih žrtev (padlih in pohabljenih) bi se bilo, ako bi vojna trajala še danes. Vojni poročevalci zatrjujejo, da je padlo v tem krvavem klanju nad 7 milijonov žrtev!

Ali nismo torej lahko iz sreča hvaležni Ameriki, da je baš ona s svojo mogočno roko rešila Evropo pogina? Da je pripomogla k naglemu premirju in miru.

Ameriški Jugoslavan! Strice Sam vas kliče zopet in sicer (poslednjič) da mu priskočite na pomoč. Ne zahteva od vas kakega daru ali miloščine, ampak da mu posodite po svoji zmožnosti denar, katerega nujno potrebuje.

Peto, ali poslednje Vojno posojilo Svobode in Zmage je razpisano baš ta teden. Kampanja traja do 21. aprila do 10. maja. Stopite na noge, kot ste to delali pri minulih Vojnih posojilih. Vsakdo naj podpiše, ali kupi vsaj en

bond Zmage, kajti s tem bo pokazal svojo hvaležnost do nove domovine! stem bo pripomogel patrijotični stvari, in s tem bo svoj denar naložil tudi najbolj varno in na lepe obresti.

Bondi V. Posojila Zmage bodo doplačali 4 in 3/4 obresti ter bodo izplačljivi čez 4 leta. Nobena državna banka ali hranilnica vam ne ponuja tako visokih obresti.

Podpisujte in kupujte torej Posojilo zmage!

Pismo iz stare domovine.

Rojak Mike Kutin v Chicagu je dobil minul teden od svojega, v Drežnici pri Kobdridu na Primorskem živečega brata sledeče pismo:

"Drežnica 17. marca 1919.

Dragi mi brat!
Kakor se marsikdo spominja svojcev v sedanjih časih tako tudi jaz večkrat misli mna te. Sploh pa velikih, težavih misli nimam, ker vem, da je ljudstvo v daljni Ameriki bolj izobraženo in da živi vite po večini v miru. Glavna stvar je kaj ne, da je človek zdrav in da ima primeren zaslužek.

Kaj pa z nami? Upam da si že kaj čital. Lansko leto ko so imeli Lahli "rikeng" smo mi srečno ostali v kotu Brginju, ter se takoj vrnilo domove gledat. Kako žalostno je bilo pač doma, ker dosti hiš je bilo že prej vrženih proč, ter umikanjem požganih. Tedaj je v Drežnici 19. hiš zgorelo in sicer v našem koncu vse; le naša je ostala in Menjova. — Kobstanhova je zgorela ter druge vse v gornjem koncu. Huda je bilo živeti v pregnanstvu; a pri povrnitvi je bilo še težje, kajti v kotu smo imeli živeža dosti, ko smo pa prišli domov, ni bilo pa nicesa jesti. Stara Avstrija ni imela nobene reči več; samo za strelivo je še skrbel, da bi jo že prej sam vrag vzela, kakor je sedaj izginila. Morali smo torej iskati za preživljanje pri drugih kmetih v bližini, za kar smo plačevali precej drago. N. pr. za kilo sirka čez 10 kroun in K 3 za kilo krompirja.

Avstrijska vlada je dajala podporo le v denarju papirnatem; živeža ni bilo nikjer. Tedaj smo dobili nekaj semen in posejali nekaj grunta. Čez poletje je nam bilo nekaj boljše, ko smo imeli nekaj pridelkov.

Nočem več opisovati na široko prejšnjih mizerij, saj hvala Bogu je sedaj vse prestano, ter se je obrnilo vse na boljše.

Težko je bilo tudi ko smo prišli domov ko so nam vse fante poklicali k vojakom med katerimi je bil tudi moj sin. Vezbal se je 6 tednov na Češkem, potem je bil poslan na tirolsko fronto kjer je postal vojaško trpljenje in po padcu Avstrije je bil vjet na Laškem ter skoro vsa armada. V tem vjetništvu je živel 3 mesece, seveda v hudi stiski in lakoti. Sedaj je zopet doma in pri dobrem zdravju. Seveda niso še prišli še vsi naši primorski fantje domov, ali vračajo se pa vsak dan Slovenci. — Pravijo da bodo prišli Nemci zadnji na vrsto.

Sedaj nam gre tako srednjevrstno. Nekaj razdejanih hiš so popravili za silo; družine, ki nimajo hiš živijo še v barakah. Sedaj ko je zopet Lah tukaj je pripravil živila, seveda je drago vse, pa revnim dajejo tudi brezplačno. **Radi obleke je najhujše, ker se je ne dobi.** Moški smo si predelali obleko iz vojaške, ki je bila tu okoli raztresena; tudi ženske merajo iz "koveun" krila nositi, kajti ženske obleke se je ne dobi niti na prodaj.

Družine, ki so bile v Dolnji Italiji se sedaj vračajo domov. Brat Matija je pisal zadnjič pred 7 meseci iz Rusije; sedaj ne vemo nič več o njem, kajti med Kranjsko in Primorsko je zaprtja, ne vemo nič o tam, kajti sedaj smo Lahli! Imamo spet vojske tukaj, pa je vse lepšim drugače, ko več ne grnijo topovi, ter se vse mirno spreha. Brat Franc je doma z vso družino, hišo ima v zelo slabem stanju, pa jo je za silo malo popravil; enako Paulinovi so doma; Nasovi so pri Smopce, kajti njih družina je bila dosedaj na Laškem.

Sprejmite vsi skupaj iskrene pozdrave — Tvoj brat Anton.

Mišljenje jugoslovanske omladine.

Iz tiskovnega urada S. N. Z.

Neprestano se zagotavlja, da so ameriški Slovenci poklicani, zanesti republikansko idejo v osvobojeno in zjedinjeno Jugoslavijo. Zaradi te fiksne misli, katero so si vteple nekatere osebe v glavo, se zanemarjajo mnoge važnejše naloge in dolžnosti, katere bi morali izseljeni Jugoslavan v prvi vrsti izpolnjevati. V ravno isto svrhu se nabirajo velike svote denarja, dasi je zelo dvomljivo, da bi se porabile v ta namen, kakor niso bile uporabljene za izvršitev ostalih ciljev, ki so bili objavljeni v javnosti.

Narod v domovini se je osvobodil z lastno močjo, ko so se izseljeni Jugoslavan prepirali o malenkostnih zadevah, tako da niso imeli časa sodelovati v borbi za veliki cilj. Ako se niso Jugoslavan pod bivšo Avstro-Ogrsko ustrašili nikakih žrtev in trpljenja, ako se niso dali ukloniti največjemu pregnanju in zatiranju, bodo tudi znali izvojevati resnične sadove svojih žrtev, ki so privedle do zmage. Oni so se borili za demokracijo pod Avstro-Ogrsko, izvojevali bodo to borbo do konca tudi sedaj, ko morejo izraziti svojo voljo ter svobodno urediti svojo lastno državo. Zdi se pa, da bodo tudi v tem vodili borbo brez našega sodelovanja, da nas bodo prehiteli tudi v tem.

Slovenska Ljudska stranka se je pred par meseci principijelno izrekla za republiko, istotako tudi hrvatska kmetijska stranka, nekatere manjše stranke in samo ob sebi umevno, jugoslovanska socialistična stranka. Poleg tega je tudi v Srbiji sami mnogo odličnjakov, ki imajo iste težnje kakor Slovenci in Hrvati; med njimi so v prvi vrsti mnogi srbski častniki in srbska visokosolska omladina, ki že od leta 1907. propagira republikansko formo vlade in ki zahteva sedaj tudi za Jugoslavijo republiko, kakor nam dokazuje proglas društva srbskih visokošolcev v Ženevi po njih zastopniku g. J. Mihajleviču v Ameriki. V naslednjem pa prinašamo proglas, namenjen jugoslovanski omladini od "Splošne dijaške organizacije jugoslovanske republikanske demokracije" v Parizu, ki nam istotako dokazuje, kako globoko je prožet naš narod z demokracijskimi idejami in kako si zamišlja ureditev naše skupne države, da bo vsak državljani v stanu razviti v največji meri vse svoje zmožnosti in sposobnosti. Proglas se glasi:

Večne sanje jugoslovanskega naroda so se uresničile. Meje med posameznimi jugoslovanskimi pokrajinami so padle. Naš vojak se je znal boriti in umreti za narod. Ali bomo mi znali živeti in delati za njega?

V trenutku, ko postavlja jugoslovanski narod temelje v svoji novi državi, so njegovi, do včeraj, izgnani sinovi dolžni misliti na čas povratka in na nesrečne razmere, v katerih bodo našli domovino. Potreba korektivno izpremembe vzbujata danes pozornost vseh pravih narodnih prijateljev. Vsi jugoslovanski državljani, ki vidijo stvar jasno, uvidevajo neobhodno potrebno izpremembe, v dosedanjem naziranju, in nujnost, da se vodi naše državno življenje v bodoče soglasno s težnjami sedanjega družabnega napredka.

Skraini čas je, da se prekine s starim načinom delovanja in da se vse dela od začetka. Novi razpored stvari, katerega bomo našli pri povratku v domovino, zahteva nov način delovanja, nova sredstva in nove metode, starih naraščajev, jezik praznega obehjanja in demagogije. Narod je že

ljn resnice in iskrenega prijateljskega pouka. Izbrpana v vsakem oziru pričakuje Jugoslavija od svojih sinov poleg dejanske pomoči tudi nov slovar politične in družabne izobrazbe.

Komu pripada dolžnost, da se brez odlašanja poprime te vzgojevalne vloge? Brez dvoma so za ta posel pozvani oni, ki predstavljajo kulturno bodočnost jugoslovanskega naroda, njegova dijaška omladina. Omladina je bila pri vseh narodih sprevednik demokratskih struj, nositelj novih idej in zastopnik načel, ki so odgovarjala duhu časa in ki so zaradi tega neustavljivo zmogovale. Oni del jugoslovanske omladine, ki je znala kljub vsem političnim zankam ohraniti čistost in vzvišenost svojih mladeniških idealov, mora spoznati vso tragično veličino zgodovinskega momenta, katerega preživlja naš narod. Neomadeževan po grehih dosedanjega režima, zavedajoč se svojega človeškega dostojanstva, prežet čustev protivljenega demokratskega patriotizma, se sme ta del naše omladine ponasati s svojim iskrenim sinovskim sodelovanjem in sočutvom, katero goji v nesreči svojega naroda. Tému delu jugoslovanske omladine se kažejo nova pota, po katerih je treba hoditi odločno in brez bojazni, ne ozirajoč se nazaj; puščajoč za seboj vse ono, ker ni imelo nikake vrednosti v našem javnem življenju. Jugoslovanska omladina mora stopiti v javno delo, a ne katerij, borbo programa a ne osebnosti.

Pet let vojne, pet let nadčloveških naporov in žrtev brez števila je omogočilo osvoboditev in zjedinenje našega naroda. Toda to ni še dovolj. Potrebni so sedaj novi napor, nove borbe in nove žrtve, da bo nacionalna osvoboditev jugoslovanskega naroda dopolnjena z njegovo politično in socialno osvoboditvijo.

Ako so zunanji sovražniki grozili našemu nacionalnemu obstoj, imamo notranje zapreke, ki ovirajo naš politični napredek, ki preprečujejo družabni razvoj in ovirajo ekonomsko izboljšanje dežele. Kakšne zapreke so to? Gotovi smo, da smo pogodili misel vseh resničnih jugoslovanskih demokratov, ako damo ta odgovor: monarhistična oblika vlade, militarizem, zatiranje ekonomsko slabjših, grda finančna politika, ravnodušnost napram narodnemu zdravju, nepoučenost tuberkuloza, alkoholizem.

Vsaka od teh zaprek označuje škodljiv in usodepolni faktor osedanjega našega državnega in narodnega življenja. V tem trenutku pa sta pač monarhija in militarizem najškodljivejša. Ona dva predstavljata poslednje ostanke starih onih časov, ko je bila pravica močnejšega edino načelo mednarodnih in družabnih odnošajev. Ti časi so minili in duh zgodovinskega razvoja je obsodil te dve ustanovi, da morate izginiti. Demokracija celega človeštva se trudi, da izpolni teoretično obščobo zgodovine s praktično sankcijo.

Da bo vsakemu jasna upornost, s katero so vsi narodi težili k republikanski obliki vlade, zadostuje, ako navedemo v kratkih potezah manje monarhističnega režima. V idealoškem oziru je nepravilno in nelogično, da dobe gotove osebe vsled svoje rodovne uloge državnih šefov, kljub temu, da zelo pogosto nimajo ni moralnih ni intelektualnih sposobnosti za tak položaj. Še manj logično, naravnost nemoralno pa je, da nimajo privilegirane osebe, ki imajo največjo možnost, uplovati na tok državnih poslov, nobene odgovornosti.

Vladarji vedi, da si protinaravno prisvajajo oblast, s katero razpolagajo, in da pomeni vsak njihov odlok poseganje v narodne pravice in zmanjševanje, ali bolje negiranje narodne suverenosti. Zaradi tega se obdaja z vojsko in cerkvi, ter se poslužuje tajne diplomacije, da si osigura stabilno položaja, katerega se je polastila.

Obdana s temi faktorji je monarhija trajna nevarnost za mir in civilizacijo. Po svoji naravi povdarja vsaka monarhija dve težnji: z ene strani, da razširi svoje gospodarstvo na zunaj, na drugi strani pa, da ojači svojo oblast na znotraj. Prva gre na račun mednarodnega mira, druga na račun narodnih svobodščin. Cela občna zgodovina kaže ta dvojni karakter monarhij.

Iz te kratke teoretične razlage o bistvu monarhističnega sistema se da razbrati nevarni vpliv, katerega vrši v praktičnem oziru. Ob tej priliki hočemo povdariti samo najvažnejši organ avtokratskega vzdrževanja: na stalne vojske. Militarizem požre v mirnem času najboljše sadove narodnega znoja, spravlja brezkoristno v vojašnice na desetisoč mladeničev, ki so sposobni, da bi na drug način koristili več sebi in svojim družinam, družbi in državi. Skrajni čas je, da se takoj po vojni preneha s takim razsipavanjem narodnega denarja. Na stotine in tisoče milijonov, ki so bili dosedaj porabljeni za mrtvo in neproduktivno orožje, se mora v bodoče nameniti za narodno zdravstvo, prosveto, poljedelstvo, trgovino, industrijo in na ta način omogočiti lažje in boljše življenje za vse sloje naroda.

V današnjem času ni napredka brez demokracije, prave demokracije pa ni brez republike. Reči, da more biti narod suveren v monarhiji, pomeni govoriti nerešeno in trditeljsko stvar. Kjer ni republike, obstoja avtokracija, pa naj se še toliko zavija v zastor ustavnosti. Uvidevši parazitski karakter monarhističnega sistema, so vsi napredni narodi osvojili ali pa teže k republikanski obliki vlade. Celot Avstrija, Ogrska, Nemčija, ki se smatrajo za trdnjave evropske reakcije, se prilagojujejo danes zahtevi časa. Jugoslovanski narod bi bil nedostojen svojih kulturnih sposobnosti in plemenske življenske žilavosti, ako bi ostal izven tega procesa političnega izpopolnjevanja.

Jugoslavija mora biti torej demokratska republika, ker je edino ona v stanu, izzvati v sedanjem trenutku ono politično in družabno atmosfero, v kateri bo zadobila obnova Jugoslavija najhitrejši tok in v kateri bo njena kulturna sposobnost dosegla potrebni izraz. Smatramo pa potrebnim naglasiti, da ni republika za nas končni ideal, temveč le prehodna točka k napredku človeštva, eno sredstvo za uresničevanje družabne pravice in enakosti pot, po kateri edino se more iti k političnemu in socialnemu idealu.

Stvarjajoč republiko, edino vladovino, ki se strinja z razumom in ki odgovarja ljudskemu dostojanstvu, bo jugoslovanski narod ustvaril prvi in neobhodni pogoji za svojo politično in socialno osvoboditev in razvijanje. Povdarjajoč, da želi biti skupina državljanov, a ne podanikov, in naglašujoč pravico, da sam upravlja s svojo usodo, odbijajoč vsako varuštvo, bo jugoslovanski narod v stanu, osnovati si novo življenje, v katerem bo svoboda in blagostanja za vse, za posameznike, kakor tudi za pokrajine. Namesto osebne vlade enega vladarja, osnovane na brezmišelnem principu nasledovanja, je republika vlada zakonov, kot izraz splošne volje, svobodno izražene in verno predstavljene. Da se to omogoči, je neobhodno potrebno, da se garantira splošna, enaka, neposredna, tajna in proporcionalna pravica glasovanja kot potrebni instrument narodne suverenitete, ne izključujoč pri tem ženski spol. Ni pa treba ostati samo pri tem. To more biti samo ena stopnja v neprestanem korakanju naprej. Točno je, ko se pravi: odbor je monarhistična ideja, svobodni narodi pa ga ne poznajo. Zaradi tega zahteva republikanska demokracija referendum in narodno inicijativo kot sredstvi neposredne udeležbe naroda v zakonodaji, videč v tem istočasno način njegove politične in socialne izobrazbe. Samo ob sebi se razume, da zahteva republikanska demokracija, zahtevajoč svobodno izražanje njegovih misli potom časopisja, kakor tudi svobodno zborovanja in organiziranja. Ona je za odstranitev smrtnih kazni, smatrajoč, da se ni treba proti individualnemu zločinu boriti s kolektivnim zločinom, temveč moralnim, s pomočjo povzdige osebnosti in z ekonomskimi reformami družbe.

Politično osvobojen narod mora biti svobodni tudi moralno, ako se v resnici želi njegov vsestranski razvoj. Svoboda zavesti je glavna karakteristika republikanske vlade, ki je, zavrčujoč takozvano božjo pravico dinastij, da vladajo nad narodi, po principu samem svetovna. Uresničevanje tega republikanskega načela se nahaja v svetovnosti države in šole, to je, v ločitvi cerkve od dr-

zave, na podlagi principa: "svobodna cerkev v svobodni državi." Kar se tiče današnjega socialnega reda, je republikanska demokracija daleč od tega, da bi ga smatrala za poslednjo besedo ljudske modrosti. Ona vidi nasprotno v njem samo eno fazo socialnega razvoja, od katere se mora preiti k višji obliki družbe, v kateri bo delavec prenehal biti najemnik, da bo postal zadrugar, v kateri bodo odpravljene privilegije lenuhov, da bo proklamirana pravica dela, v kateri bo prenehala vsaka eksploatacija človeka nad človekom, da bo nastala pravica za vse in enakost med vsemi. Globoko prepričana, da nudi demokratska republika z moralnim in političnim osvobojenjem naroda, način in sredstva za mirovno uresničevanje tega višjega družabnega reda, za radikalno izpremembo današnjega kritičnega družabnega sistema z odpravo najemništva, ki ponižuje v delavcu človeka, je republikanska demokracija v socialnem oziru za evolucijo, a proti revoluciji. Medtem ko se mora prehod iz monarhije v demokracijo izvršiti revolucionarnim potom, ker ne nudi monarhistični režim drugega načina za to, zagotavlja demokracija, potem ko je popolnoma uresničena na političnem polju, že s tem samim evolucijo, ki bo dovela do njene zmage na socialnem polju. Zaradi tega ne sprejema republikanska demokracija razredne borbe kot revolucionarno sredstvo socialne osvoboditve, temveč ji postavlja nasproti solidarnost, zlasti danes, ko se govori o povzdigi celokupnega jugoslovanskega naroda, a ne enega samega razreda. Ona ne misli, da se more družba izpremeniti s pomočjo demokratov od danes do jutri. Ona veruje, da je neobhodno potrebno, ako se hoče v resnici na mesto današnje socialne organizacije, ki obstoja na korist posameznikov, stvoriti organizacija, ki bo odgovarjala socialnim potrebam vseh, da zadobi narod gospodarsko izobrazbo, katere zahteva ta izprememba. In namesto da apelira na državo, da vzame v svoje roke ekonomsko upravo družbe in da postane od politične sile, tudi ekonomska vidi republikanska demokracija rešitev vprašanja v svobodnem organiziranju. Ona ni uiti za izključni individualizem, ki dovaja do nepravilnih socialnih rezultatov, ni za izključni etatizem, katerega ena oblika je predstavljena po kolektivizmu, ki dovaja do zadušitve individua. Dve vrsti sil ste merodajni pri razvijanju: individualne in socialne. Ne dajajoč izključnega gospodarstva ne enim ne drugim in ne izključujoč ene na korist drugih, vidi republikanska demokracija v njihovi sintezi najmočnejše sredstvo za vzoredni razvoj posameznikov in družbe, katerih si ni mogoče misliti enih brez druge.

Republikanska demokracija, priznavajoč ves značaj in vrednost profesionalnih sindikalnih organizacij za izboljšanje pogojev delavskega razreda, postavlja vendar nad vse kooperacijo v prvi vrsti kooperacijo za porabo, kot sredstvo socialnega proktrata. Medtem ko predstavlja in zastopa sindikalna organizacija interese posameznih stanov, predstavlja kooperativno društvo za porabo splošne koristi celote. Kooperacija je ena izmed oblik, v kateri se izraza veliki socialni zakon solidarnosti, katere uveljavitev bo pomenila odpravo današnjega parazitskega življenja manjšine in upostavitve boljšega življenja za čim največje število ljudi.

Pričakuječ preobrat družbe od svobodnega združenja, ne vodi republikanska demokracija države do uloge žandarmov in sodnikov, kakor to delajo liberalci. Za njo ima država kot politična kooperacija vseh pri upravljanju splošnih zadev, pravico in dolžnost, da intervenira v ekonomskih odnošajih, zlasti v odnošajih med delavci in delodajalci. Ona smatra, da jo nečloveško in antisocialno, pustiti delavca nezavarovanega, izročena na milost in nemilost močnih kapitalistov, ki imajo pred očmi edinele svoje egoistične interese. Ona bo s pomočjo najodločnejšega zahtevanja in uveljavitve čim najpopolnejšega delavskega zakonodajstva storila, da ne bodo delavci več predmet izkoriščanja kapitalističnih zahtev, temveč enakost. (Dalje na 5. strani 1. stolpca.)

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048.

od ustanovitve do 1. aprila 1919 skupna izplačana pora \$1,625,380.73.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. podpredsednik: Joseph Sitar, 807 N. Hickory St.
II. podpredsednik: Math Jernan, 321 Palm St., Pueblo, Colo.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blaginjak: John Grabek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Aibe, 630-10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostantins, 302 No. 3rd Ave. West, Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Francie, 311-2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POBOTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 614 E. 3rd St., Anacosta, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bona Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canad 2487.
Vsa pisma in denarne zadeve, tikačke se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1915 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

pravni državljani, ki se bodo mogli okoristiti z vsemi predobitvami izobrazbe in civilizacije. V tem oziru smatra ona najvažnejšim sledeče reforme: skrajšanje delovnega časa na osem ur in u-postavitve nedeljskega počitka; ugotovitev minimuma plače; organiziranje obveznega zavarovanja proti nezgodam, brezposelnosti in starostno zavarovanje. Ona je istotako za sitem, da bodo delavci deležni dobička, kakor tudi za legalno priznanje pravice stavke.

Republikanska demokracija se bo, storeč vse, da pride čim prej do socialnega reda, zasnovanega na načrtih kooperacije, borila istotako v današnji družbi proti nakupičevanju bogastva v reke posamezniku, videč v tem sredstvu izkoriščevanja v preteklosti in sredstvo novega izkoriščanja v bodočnosti. V tem oziru je ona za progresivni davek na dohodek in dedščine, za osvoboditev od davka na minimum, potrebnega za eksistenco, kakor tudi za odpravo poslednjih davkov, ki najtežje zadevajo siromašne družinske elemente. Republikanska demokracija je istotako za radikalno rešitev agrarnega vprašanja vseh oblastih Jugoslavije, kjer obstoja veleposestvo. Kar se tiče monarhističnih posestev, je ona za to, da pridejo v roke naroda. Republikanska demokracija bo sploh posvetila posebno pažnjo poljedelstvu, ker je ekonomska delavnost kmetijskega stanu glavni izvor celokupnega našega pridobivanja življenja. V prvi vrsti bo ona zagotovila poljedelcem cenen kredit, osnovala bo poljedelske postaje, organizirala bo racionalno zavarovanje živine pred boleznijo in razširila s pomočjo poljedelskih šol vseh vrst strokovno sposobnost našega poljedelskega sveta. Poljedelstvo predstavlja široko polje za uveljavitev načela kooperacije. Zaradi tega bo republikanska demokracija delovala za uspostavitve poljedelskih zadrug vseh vrst in na ta način pomagala kmetu, da se osvobodí iz rok kapitalistov in spekulantov. Zeno besedo, ona bo nudila najširšo pomoč vsem oblikam narodne delavnosti, otvarjala bo strokovne šole, pospeševala ekonomski polet in omogočila blagostanje dežele s pomočjo dobrih cest, goste železniške mreže in močne trgovske mornarice.

Republikanska demokracija je odločni pristaš narodne obrambe, katere ekonomski in racionalni sistem vidi v narodni vojski. Ona pa je istotako navdušen pristaš lige narodov, ki je najzanesljivejšo jamstvo za pravičen mir in edino sredstvo, da se vojna, kot manifestacija grobe sile pri odnošnjah med narodi, zamenja s pravico. Nacionalna po svojih težnjah in čustvih je republikanska demokracija tudi internacionalna, razumeva jo človeštvo kot federacijo svobodnih držav. Ona ne veruje, da ljubezen lastne domovine stavlja za pogoj mržnjo do tujih držav, kakor tudi ne smatra, da pomeni ljubezen do človeštva ravnodušnost do lastne domovine. Ona misli, da dela preko domovine za človeštvo in zaradi tega je energičen nasprotnik vsakega imperijalizma, pa naj bi bil kakoršenkoli in naj prihaja od katerekoli strani. Jugoslovanska republikanska demokracija bo v prvi vrsti stremila po tem, da se uresniči balkanska republikanska federacija, ki edina more zagotoviti politično in ekonomsko neodvisnost balkanskih narodov. Ona zastopa z istim prepričanjem idejo političnega sporazuma in ekonomskega sodelovanja z vsemi sosednjimi na novo osnovanimi republikami.

Državljan, vi poznate težave našega naroda. Vi ne morete biti ravnodušni npram njim. Vi morate razmišljati o sredstvih, ki bodo stvorila našemu narodu boljše sedanost in srečnejšo bodočnost. Mislimo, da se more ta cilj doseči najhitreje potom republikanskega demokratizma, in v tem se popolnoma strinjamo z idejami republikanskega gibanja v Srbiji, ki je že od leta 1907. deloval z izdajanjem republikanske biblioteke in svojega organa "Republika" na političnem in socialnem vzgojevanju naroda, vzgojeval delavce za organiziranje republike in pripravljala na ta način, da so se začela izvajati v delo republikansko-demokratska načela med našim narodom.

Poitiers, Januarja 1919.

Za izvrševalni odbor

Splošno dijaške organizacije jugoslovanske republikanske demokracije **Mihajlo Iveša** pravnik, tajnik. **Teofil Djurovič**, pravnik, predsednik.

hrvatske duhovne, ko je morala uvideti, da ji nečesto pomagati pri njenem potujčevanju jugoslovanskega naroda. V beneški Sloveniji so takoj ko so se pričele sovražnosti med Italijo in Avstro-Ogrsko, pozapri takorekno vse slovenske duhovne, samo zaradi tega, ker so čutili govoriti in delati narodno. Rev. Peter Černota iz Grmaka (Grimacco) je umrl na posledicah trpljenja v zaporu; Rev. Ivan Kruder iz Ronake (Rodda) in Rev. Alojz Klinjion iz Gorenjevasi (Tarecta), dva stara in častiljiva duhovna, sta še sedaj v ječi, čakajoč preiskave in sodbe. Istotako se godi tudi ostalim duhovnom, ki so bili takoj v začetku vojne internirani ali vrženi v ječo.

Nič boljše se ne godi katoliškim duhovnikom na zasedenem jugoslovanskem ozemlju. Znano je da je škof dr. Mahnič na otoku Krku praktično ujetnik ker so mu Italijani zagrozili da se ne bo smel vrniti, ako bi zapustil otok. Dr. Mahnič je sam popisal strašna grozodejstva Italijanov v obširnem memorandumu, katerega je poslal na mirovno konferenco in v kateri naštevi številna grozodejstva italijanskih oblasti nad jugoslovanskim prebivalstvom, a zlasti pa nad uradniki in duhovni. V Trstu so dejansko napadli škofa dr. Karlina, v Gorici preganjali dr. Sedeja, medtem ko so na stotine slovenskih in hrvatskih duhovnov brez zasljanja in brez obsodbe vrgli v ječo.

Naslednja avtentična izjava slovenskega duhovna nam jasno pričča, kako obračuna italijanska "teppa" z duhovni in Istri. "Teppa" je navadna sodrga, zločinci, katere izpusti vlada ob času potrebe iz ječ da ji pomagajo zadušiti protivladna gibanja; zgodi se to zlasti, kadar so volite da ji zasigurajo zmagu, pri čemur se poslužujejo vseh mogočih sredstev. In teh zločincev se poslužujejo tudi sedaj Italijani, da jim pomagajo ugnati uporne Slovence in Hrvate, predvsem pa, da jim pomagajo preganjati narodne voditelje in odlične narodne učitelje.

Omenjeni slovenski duhovni iz Istre, Rev. Andrej Nartnik, je poslal uredništvu Hrvata v Zagrebu, kakor piše ta list 27. januarja t. l. sledeče prošnjo, da se zavzame za in za njegove sotrpine jugoslovanska vlada:

Šele danes sem v stanu podati Vam poročilo o dogodkih ob času moje aretacije dne 17. decembra 1918.

Jaz, Andrej Nartnik, župnik v (Corte) med Isolo in Piranom), rojen v Brezovici pri Ljubljani 29. novembra 1883., sem bil po Italijanih aretiran 17. decembra ob polšestih popoldne.

Poveljnik posadke v Corte se je tega dne zglasil pri meni in mi povedal da bom zaneprej pod posadko v Piranu.

"To pomeni da sem jetnik" — sem vzkliknil jaz. "Ne bojim se tega, toda vseeno bi rad izvedel, kaj sem pravzaprav storil."

"Ne vem", mi je odgovoril italijanski stotnik, "toda oditi morate takoj."

Ker sem bili celi dan na nogah, hodeč od hiše do hiše v moji župniji, in ker sem se bil ravnokar vrnil domov, ves utrujen in premočen do kože, sem prosil tega stotnika, da mi dovoli en dan odloga, da si odpočijem in da uredim svoje zadeve, ter dostavil, da moram obvestiti tudi svojega škofa.

"Nemogoče", je vzkliknil kapitan, "in sploh, kaj imam jaz o praviti z vašim škofom? Sila je, ki ti zapoveduje, in proti nji nobenega ugovora."

Dovolil pa mi je pol ure časa, in tako smo se napotili proti Piranu ob 6:15, sevda eskorto. Ustavili smo se v Sv. Luciji, kjer smo čakali na vlak za Piran. Ker je deževalo, smo stopili v gostilno, ker sem plačal vojakom liter vina, ker so mi dovolili zavetje pred dežjem.

Eden vojakov, mojih stražnikov, je nenadoma vstal in odšel ven. Po približno 12 minutah se je vrnil v spremstvu učitelja Muccona, odpadnika. Vojak ga je bil šel iskat! Komaj je vstopil Zuceon v sobo, že je začel kričati: "Nesramni Slovani! Umazane svinje! Ali me vidite? Ali me poznate? O, ko bi te mogel umoriti! Ako bi te ne bili dobili karabinierji, bi že videl."

Družba pri mizi — sami Italijani — so se tako razburili, da sem se začel bati za svoje življenje. "Protestiram proti temu", sem

rekel vojakom; nihče nima pravice, napadati me. Branite me!" "O, to ni nič, to ni nič!" — je odvrnil neki vojak. Protestiral sem znova in šel nato iz sobe, da čakam na vlak. Deževalo peše vedno. Iz sobe se je oglašalo divje kričanje proti meni in proti Slovanom v splošem. To je trajalo najmanj pol ure. Vsak trenutek sem pričakoval, da bo besna družba padla po meni!

Vojaki — trije od njih — so me potisnili v vlak, in sicer v oni voz, kjer je bil tudi Zuceon in njegova družba. Celi čas so se neregularno iz Jugoslovancev. Puhali so mi v obraz dim smodk, plešali pred menoj in veselo kričali, ker so se mogli znašati nad slovenskim duhovnom.

Predno je Zuceon zapustil vlak, me je udaril s pestjo po glavi, kar najbolj je mogel, na veliko veselje cele družbe. Toliko da nisem padel; opotekel sem se in se vjel za naslonjalo, držče se tako par minut popolnoma omanljen. Kri mi je udarila v glavo, ki me je začela strašno boleti in me bolela še par dni zatem. Še sedaj čutim od časa do časa šumenje po glavni. Vojaki mojega spremstva so se smejali: "O, to ni nič, popolnoma nič!" in nobeden izmed njih ni nastopil proti učiteljevemu činu.

V Piranu so me zelo surovo sprejeli na postaji karabinierov. Nato so me vrgli v ječo. 18. decembra so me privedli pred stotnika: "Ker se vaša častiljivost brani pridigovati v italijanskem jeziku..." je pričel stotnik, toda jaz sem ga takoj prekinil: "V Corte vendar ne morem pridigovati italijanski, ker so tam sami Slovenci in bi me ne razumeli." "Ne" toda ako tudi vsi ne razumejo, nekateri vendar razumejo in ti morejo ostalim razložiti one besede, katerih niso mogli razumeti", je odvrnil kapitan Santi (tako se je imenoval oni stotnik.) Na ta odgovor sem kot razumen mož utihnil. Odpejali so me nazaj v zapor. Ob 12:45 sta stopila v mojo celico dva karabinijera, da me odvedeta na postajo v Sveti Luciji, od koder sem imel z vlakom odpotovati v Koper.

Ko smo dospeli na trg, sem opazil kakih dvajset ljudi, berač, katere je nabral, Zuceon in še nekateri drugi, katerih imen pa ne vem.

Takoj se je pričelo kričanje: — "Slovenske svinje! Farska svinja, ki dela slovensko propagando! Ubijte ga! On je Hrvat!" itd.

Ker je postajalo obnašanje zbranih ljudi vedno bolj grozeče začeli so mi pljuvati v obraz, metati vame pesek in me tolči s pestmi — sem se zopet začel bati za življenje. Kraljevi karabinierji, ki so pazili name, so gledali to počenjanje mirno in smehljaje.

To je trajalo od 12:45 do 1:30, ko sem stopil na vlak. Toda s tem še ni bil konec. Celo pot od Svete Lucije do Pirana so renegati in italijanski delavski sloji (otroci, dečki in deklice ter ženske) kričali in mi grozili. Italijanski vojaki so se smejali. Dospeli smo na postajo Sveta Lucija Portorosa. Karabinierji so me prisilili, da sem se moral vesti, tako da niti-stati nisem smel po svoji volji.

Sedel sem kake pol ure; množica me je še vedno zasmehovala, otroci so me porivali in pehali in vse to so gledali moji stražniki smehljaje in ne črhali niti besedice.

Ob dveh popoldne so me odpejali. Zuceon in njegova družba sta se požurila. Kaj sem prestal od dveh do polštirih, se ne da popisati. "Doli s Slovani! Slovenske svinje! Ne vešala s Slovani! Kje so dekleta, nune? Halo, se te izročiti ni to svinjo, tega Hrvata, in dovoli mi, da ga umorim, da mu uničim življensko sito in ugasim svojo željo z njegovo krvjo. O, ko bi smel..." Zuceonove pesti so bile pod mojim nosom, moje življenje je bilo v nevarnosti. Stražniki so ga nekoli, ko zadržali, toda vpitje in udarci so se nadaljevali. Nekaj italijanskih vojakov, ki so šli na dopust, se je ustavilo pri nas: nahujskani od Zuceona, so me hoteli umoriti. Neki starejši vojak, bolj pameten od ostalih, jim je odgovarjal. Otroci so mi še dalje nagajali in me tepli. Končno je vendar dospel vlak. Ko so me karabinierji potiskali v tovrni voz za teleta, me je neka baraba, nahujskana od Zuceona zgrabila za ovrtnik ter povzročila s tem

mnogo smeha. Stal sem na vozu, tako da me je mogel vsakdo videti. Kričanje ni ponehalo. Bil je kakih 80 oseb z vojniki vred. "Slišiš, stražnik, izroči nam tega Slovana, da ga ubijemo!" so kričala besno pod vodstvom učitelja Zuceona. In res, dva od njih sta skočila na voz, da bi me potegnili doli, nazaj orožniki so ju potisnili nazaj. Ko je učitelj videl, da se mu ne bo posrečilo, dobili me živega v roke, je poklical svoje učence in jih nagovoril: "Pridite sem moji učenci, in ogledajte si še enkrat tega slovenskega duhovna ter mu pljunite v obraz; storite to, ker to vam pravim jaz, vaš učitelj, Italijan!" Otroci so pričeli pljuvati nanje, odrasli so jih posnemali v tem, in končno se jim je pridružila tudi vredna žena učitelja, rodom iz Kopra. Tudi ona me je odpljuvala in hujskala ljudi.

Množica me je na vsak način hotela dobiti živega v roke. Napadli so še enkrat voz, toda brez uspeha. Predno se je pričel vlak premikati, mi je učitelj zaklical: "Hotel sem te dobiti v roke, Slovan, da bi izplj čašo bridkosti do dna..." Morete si sami predstavljati, kakšno odhodnico so mi privedli kriče, groze in pljuvaje name.

18. decembra sem spal v Koprnu na slami in brez večerje. 19. decembra so me prepeljali sem v Trst v zapor v ulici Via Trigor, kjer se nahajam še sedaj, ne da bi bil le enkrat zaslišan.

15. decembra je Zuceon povabil vse italijanske častnike (v Sveti Luciji) na obed in pri tej priliki jih je nahujskal proti Jugoslovancem v splošem zlasti pa proti domačim duhovnom.

Jaz sem vedno opravljal službo božjo za Slovence in Hrvate v Sv. Luciji — narodna stvar je le počasi napredovala — in pozival prebivalce, naj pošiljajo svoje otroke v šole družbe sv. Cirila in Metoda — in odtod Zuceonova maščevalnost.

Na praznik Vseh Svetnikov je stopil v cerkev v Sveti Luciji, snel podob sv. Cirila in Metoda, ju nesel ven, vrgel na tla in raztrgal na tisoč koscev.

Pri belem dnevu je Zuceon pograbil slovensko deklico Vizintinjo vrat in jo pobil na tla, samo zaradi tega, ker je Slovenka.

Poskušal je ustreliti dva Slovence, očeta in hčera, Benetič, samo zaradi tega ker čušta slovensko. Benetič mu je odvezel samokres in ga izročil poveljujočemu častniku posadke v Piranu: Zuceon pa se dela še vedno velikega na svobodi, čeprav mu je bilo odvzeto orožje. Neki slovenski ženi ki živi blizu šole, je rekel: "Sedaj, ko so prišli Italijani, sem jaz vaš bog!"

Absolutno je prepovedano, govoriti na ulici slovenski. V Corte je bila izdana odredba, da se mora v šoli poučevati italijanski!

Vojaki, ki so me spremljali, so mi rekli: "V Corte ne smejo več govoriti slovenski, govoriti bodo morali torej italijanski!" Na moje mesto so poslali nekoga italijanskega vojaškega kaplana, ki zna toliko slovenski, kot jaz kitajski. Ubogo ljudstvo!

Iz tega, kar sem Vam povedal, bode te lahko spoznali, da je bilo vse to uprizorjeno iz same zlobe. Tako se je godilo nam, ki smo zagovarjali in branili narodne koristi. In jaz nisem bil eden! Danes so prignali dr. Breclja iz Gorice.

Dr. Robba je povedal mojemu učaku, da me ne bodo postavili pred sodnijo da sem temveč interniran.

In moja krivda?

1. Hotel nisem pridigati v italijanskem jeziku:

2. dokazoval sem nekemu italijanskemu častniku, da bo stroko vprašanje odločeno edinoletna mirovna konferenca:

Prosim Vas gospod, da sporočite vse to vladí v Belgradu (slabega sem zdravlja — ječa je ječa — in nisem kriv) ter jo pozovete, da podvzame korake in izposluje, ne samo mojo svobodo, temveč svobodo vseh mojih bratov Slovencev in Hrvatov, ki ginco tu."

Trst, 14. januarja 1919.

Andrej Nartnik.

Dopisovanje z našimi vojnimi jetniki v Italiji. Slovenski Rdeči križ je prejel sledečo sporočilo: Dopisovanje z vojnimi ujetniki v Italiji je odslej mogoče na sledeči način: Dopisnica, oziroma pisimo, ki mora biti odprto, naj se

vloži v frankirano kuverto in naj se odprto pošlje na naslov: Comando della 6. a Divisione Ufficio d' Affari civili, Innsbruck, Hotel Europa. Na dopisnici, oziroma pisnu kakor tudi na zunanem ovoju naj bo napisan natančen naslov dotičnega vojnega ujetnika (ime, šarža in kraj interniranja in naslov odpošiljatelja. Dopisovanje naj bo kratko in razločno pisano.

Razne vesti, posnete iz "Slovenca" z dne 1. marca 1919.

ITALIJANI NA GORENJSKEM.

Rateče, 28. feb. 1919.

Prebivalci gorenjske doline živimo vedno v nekem nemiru. Italijani imajo zasedenega ob zapadni strani Rateč precej prostora nače občine. V njih posesti je naš kolodvor, oddaljen dva kilometra od vasi. Mnogokrat slišimo, da bodo Italijani tukajšnji kraj zapustili, toda vsa taka poročila so neresnična. Razširjajo jih Lahji sami z namenom, da bi nas vodili za nos. Čudimo se, da verjamejo praznim govoricam tudi višji krogi.

Zadnje dneve februarja se je stvar obrnila še na slabše. Vlaki vozijo z Jesenje samo do Kranjske gore. Govori se, da so Lahji železniško progo Trbič-Rateče prepustili Nemcem, kar po naših mislih ni res. Želez bi, da bi bila naša poizvedovalna služba bolj točna in da bi se ne zanašala na same govorce. Najbolj še verjamemo rateškim pastirjem, ki pasejo ovce in koze na prekopanih rebrih ob solčni strani Karavank. Ti pripovedujejo, da Italijani pridno kopljejo strelske järke in donašajo vanje municijo. Poprej so smeli pastirji priti k Italijanom, sedaj ne sme nobeden blizu.

Promet med Ratečem in Belo pečjo je tedni popolnoma ustavljen; delavci, ki hodijo v belopeško tovarno, ne morejo več na delo. Tudi otroci, ki bivajo v zasedenem ozemlju, ne smejo več v rateško šolo. Tukajšnje ljudstvo je zelo razburjeno in se boji nove vojske. Mnogo se ugiba, toda nihče ne ve kaj gotovega. Tavamo kakor v megli in težko čakamo, kedaj se nam razjasni.

Narodna žalost traja še vedno. Na zapadu nam preti velikanska nevarnost, in na severu tudi nismo varni. V domovini sami vlada pomankanje: ni dovolj živil, ni obleke, ni luči, ni gorkote. V takem času napravljati potratne in šumenje veselice, plesje, bi kazalo malo srčne olike in malo narodnega čustvovanja. Zato pričakujemo, da se tudi zadnji dnevi letošnjega predpusta ne bodo oskrnjali s čisto neprimernim veseljačenjem in zapravljanjem. Na Češkem, kjer so narodno vse drugače na konju, kakor mi, so pustne dni, 2., 3. in 4. marca, prepovedani vsi plesi. Pri nas pa, ki nas še vedno tlačijočeva peta, naj bi poskakovali od veselja, da se nam tako dobro godi! Vsi človeško in narodno čučeji Slovenci se zavedajo, da je v takih razmerah kak "plesni kabaret" — narodna sramota.

Italijani v Mariboru. Pod tem neslovom smo v št. 47 dne 26. februarja priobčili poročilo iz Maribora o italijanski komisiji v Mariboru. K dotičnemu poročilu smo prejeli sinoči od generala Maistera naslednje brzojavno pojasnilo: "Vsebinska vaše brzojavke iz Maribora u listu št. 47 z dne 26. februarja, ne odgovarja resnici. Italijani so se pri meni takoj po njihovem prihodu v Maribor javili. Italijanske častnike spremlja redar, a ne zato, da prepreči vohunstvo, ampak v osebno varnost častnikov, da se jim od strani občinstva el: vojaštva ne zgodi kaka nepričaka. Prosim, objavite ta popravek na primeren način in v vašem enj. listu. — General Maister."

Južni kolodvor v Trstu zažgali delavci? — Trst, 28. februarja. Delavci v Trstu so zažgali južni kolodvor in vse, kar je krog njega. Italijansko vojaštvo se je vedlo pri tem popolnoma pasivno.

Italijani poskušajo z lakoto. — Split, 27. februarja. Dalmatinski dopisni urad poroča? Italijani, ki so početkoma ponujali za svoje svrhe, se sedaj, ko so se uverili, da je vse njih prizadevanje brezuspešno, začeli s terorjem lakote. Pokrajinska vlada v Splitu je bila odredila znatno količino hrane za oskrbo tega mesta, toda italijanske oblasti ne dovolijo uvoza. Tako to nesrečno mesto že 26 dni ni dobilo niti grama hrane, ker zavedajo prebivalstvo noče nasesti okupatorjem.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

ITALIJANSKA NASILSTVA V ISTRI.

Preganjanje slovenskih duhovnov.

Tiskovni osek S. N. Z.

V preganjanju narodno-zavednih Slovencev in Hrvatov ter v potujčevanju našega naroda prekašajo Italijani na zasedenem ozemlju celo staro grešnico. Avstrijo in njene metode. Kakor hitro je Italija samolastno in proti določbam premirja zasedla naš pokrajine po svojih četah, je

upeljala tu najsilnejšo strahovladno. Prvi njen korak je bil, da je prepovedala nositi narodne značke, izveštati jugoslovanske zastave, poučevati v solah in se posluževati pri raznih oblastih slovenskega ali hrvatskega jezika, da je odstavila narodno-čuteče uradnike, pregnala ali pozaprla narodne voditelje, učitelje in duhovne. S tem je hotela dati našemu narodu predokus tega, kaj ga čaka pod imperijalistično italijansko vlado.

Posebno ljuto je začela Italija preganjati zavedne slovenske in

Rdeča garda zaseda Reichspost. — Dunaj, 28. febr. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Davi ob pol devetih je prišlo 80 moč rdeče garde v postlopie lista "Reichspost" in zasedlo uredniške prostore. Njih voditelj je izjavil, da so zasedli prostore v znak protesta proti zasramovanjem ljudske brambe, objavljenim v listu. Na zahtevo glavnega urednika Fataur, Funderja, je poveljništvo ljudske brambe interveniralo pri Rdeči gardi, ki so ob pol desetih dopoldne zopet zapustili uredniške prostore.

Italija zahteva od Avstrije vojno odškodnino. — Berlin, 28. febr. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Angleški listi javljajo iz Rima: Italija bo haje zahtevala od Avstrije 600 milijonov funtov vojne odškodnine. Ker pa je dvomljivo, da se bo mogla izsiliti izplačev tako velike vsote, bo Italija zahtevala posebno ugodne razmere, po katerih bo mogla izrabljati prirodne zaklade Avstrije. Tretjina vojne odškodnine se bo morala plačati v gotovini.

Madžarski škof, ki je preganjal Slovence, interniran. Budimpešta, 28. februarja. Danes je interniran somboteljski škof grof Jeahim Mikes.

Radgona, 28. febr. — "Večerni list" poroča: Prekmurjski Slovenci so silno razburjeni, da jim je somboteljski škof vzel vrte slovenske dušne pastirje in jih premestil med Ogr. Ko je pretekli dni škof hodil po Prekmurju, ga je ljudstvo hotelo pretepati. Iz Črensovcv je moral bežati. V Beltince se sploh ni upal prikazati. Slovenski duhovniki bi radi ubežali v Slovenijo, pa ne morejo čez mejo, ki je vsa zastražena in zasedena z vojaštvom in topovi. Škofu-grofu je nova vlada vzela vsa velika posestva, zdaj pa je izgubil še vse zaupanje vernikov, ki so mu bili prej tako zvesto udani.

Za močno jugoslovansko trgovsko mornarico. "Jugosl. Lloyd" prinaša uvodnik o ujnosti močne lastne trgovske mornarice na Jadranu. Mislijo ne smemo samo na lastne potrebe, marveč se mora naša mornarica udeležiti tudi u. e. n. z. trgovine. Trgovski pomorski promet se deli v tri vrste: aktiven pomorski promet, to se pravi, da lastne ladje prevažajo tuje blago in potnike, drugič pasiven promet, ko lastno blago in potnike prevažamo na tujih ladjah in tretja vrsta stoji v sredi med oboema: lasten promet na lastnih ladjah. Ako hočemo dobro gospodariti, moramo skrbeti, da bo aktiven promet presegal pasivnega. Šele potem bomo mogli reči, da tekmujejo na mednarodnem tržišču. Za uresničenje tega pomorskega programa v velikem obsegu je seveda predvsem treba, da daje direktivo vlada sama. Na vladi se mora ustanoviti poseben oddelek, ki se naj peča zgolj s pomorskimi vprašanji. Krepko pa se mora zavzeti za stvar tudi zasebni kapital, zasebna podjetnost. Ustanoviti naj bo centralna banka, pri kateri naj bodo udeležili naši glavni denarni zavodi in katero naj podpira država. Ta banka naj bi se pečala izključno s pomorstvom, dajala naj bi pomorem in družtvom predugume na parobrodarstvo. Važno je vprašanje ladjedelnic. Nekaj jih imamo, druge bo treba zgraditi, da bomo mogli čim prej sami zadostiti potrebi po novih ladjah. Zaenkrat se bomo morali pač pa zateči v ameriške ladjedelnice, ker na angleške ne moremo računati, saj bodo nekaj časa delde pač le za domače naročnike. Mi imamo vse: denar, ljudi, primerno mesto, material nam bo dala pa Češka. Treba nam je samo še dobre volje, katere pa dozdaj v tem oziru še ni bilo videti veliko.

Gabrielu d'Annunzio. Pod tem naslovom je priobčil "Hrvat" od 26. februarja italijanski uvodnik, ki ga je spisal in podpisal prof. B. Poparić. Članek trez rokovice obračunava z d'Annunzijem zaradi njegovih nesramnih napadov na Hrvate v njegovih čalmatinskih poslanici. Prof. Poparić pravi med drugim: "Nazivate nas še vedno podle sužnje, vi, suženj vseh pregreh! Da, bili smo sužnji nekoč, mi Hrvati, a nikdar nisimo bili podli. Podli ste bili bili marveč vi, ko ste nas sramotili, dobro vedoč, da smo nedolžni." Dalje pravi članek, da d'Annunzio vsakokrat ni prvi in edini italijanski književnik, ki je delal Hrvatom krivice, toda dočim se more druge opravičiti s tem, da so grešili v dobri veri, ker so zamenjavali Hrvate z avstrijsko sodelateško, pa za d'Annunzio ta opravič-

be kakor ne more veljati. Saj je dana vsemu svetu znano, da je stopil hrvatski narod na stran svobodnih narodov in hoče z njimi čestiti živeti v najboljših odnosih. Ako so se hrvatski sinovi borili za monarhijo, so to storili kakor vsi drugi narodi zato, ker so morali. Tudi italijansko vojaštvo je 29. julija 1845. leta na povelje iste avstrijske oblasti streljalo — ne na bojišču, marveč tu v Zagrebu na brezbrambne meščane, ki so se pregrešili samo s tem, da so svojim glasovanjem pri volitvah protestirali proti svojim tlačiteljem. Ali so kdaj Hrvati radi teh hekatomb delali očitke Italijanom? Ne, marveč niti v svoji zgodovini niso zabeležili, kdo so bili njih izvršitelji. "Tolažite se, — zaključuje prof. Poparić — ako se ne morete sramovati, toda vedite, da ne boste ne vi ne drugi nikdar imeli prilik, pasti se nad našo malosrčnostjo, marveč da bomo vedno ohranili našo dostojanstvenost in našo velikodušno smelost. In morda ni več daleč dan, ko si bosta po prizadevanju najboljših tudi in tam podala oba bregova Jadranskega morja prijateljsko rolo, prihranjujoč za subjekte vaše vrste fista čustva, ki se ni nikdar "utrudil lagati". V svoji pesnitvi "Consolazine" pravi namreč d'Annunzio, da se je "utrudil lagati".

Župnik Franc Rihar. Dne 28. feb. je na pegastem legarju umrl e. g. Franc Rihar, župnik v Mekinah pri Kamniku. Pokojnik je bil rojen l. 1858. V Polhovem gradu iz znanje Riharjeve rodbine. Stric njegov je bil slavni glasbenik Gregor Rihar. Rodbina sama je dala tri duhovnike: pokojnika, Leopolda, župnika v Nevljah in Mateja, dekana v Šmartnem pri Litiji. En brat je umrl kot bogoslovec, drugi brat pa je umrl kot okrajni glavar pri pokojnem Francu. Pokojnik je bil posvečen v mašnika l. 1883, ter je služboval kot kaplan v Škofiji Luki in Železnikih od l. 1893, pa je bil župnik v Mekinah. Bil je vzoren duhovnik, globoko pobožen, gorečnik za lepoto božje hiše, katero je dal krasno prenoviti in v kateri je veliko premolil. Mnogo je pisal v nabožne liste in kot poseben častilec Marije je pa Mohorjevi družbi izdal knjigo "Marija v zarji slave". Pri tem pa je bil odločen narodnjak, navdušen Jugoslovčan ter se je zelo veselil osvoboditve našega naroda izpod jarma nemštva, ki mu je bilo vedno zoperno. Zelo se je zanimal tudi za društveno življenje, ter je z velikimi žrtvami sezidal Društveni dom. Slovesen pogreb je radi nalezljivosti boleznih prepovedan. Nav miru počiva blaga duša!

Uradniška imenovanja. Deželna vlada za Slovenijo je imenovala stavbne svetnike inženirje Boleslava Bloudeka, Julija Hilberta in Jaromila Hanuša za stavbne nadsvetnike; stavbne nadkomisarje inženirje Iv. Paeka, Karola Picka, Karola Šturma, Karola Krivancea, Karola Orla, Iv. Čapka, Jana Mareka in Leona Meneingerja za stavbne svetnike; stavbne komisarje inženirje, Valava Račka, Viktorja Čuka, Frana Emmerja in Antona Hupko za stavbne nadkomisarje; stavbne pristave inženirje Roberta Balona, Frana Mareka in Frau Rucha za stavbne komisarje; stavbnega praktikanta inženirja Ladislava Bevea za stavbne pristava.

Kočevski poštni pečat je še vedno samo nemški. Ali hoče poštna uprava Kočevcem na ta način že naprej priznati avtonomijo? Ali ni Kočevje v Jugoslaviji? — Tudi drugi kočevski poštni uradi imajo ta privilegij? — Rečimo, da je tak majhen, mešan slovenski otičič kje med samimi Nemci, ali bi nam ti pustili slovenski pečat? Kdo bi to trdil!

Slovensko vseučilišče končno na vidiku!

Vlada SHS je določila, kakor poročajo, za ustanovitev slovenskega vseučilišča 1.400.000 K. Pouk naj bi se začel že letošnjo jesen. Tako bi bila torej dnevna zahteva naših kulturnih delavcev in srčna želja ter nujna potreba našega naroda končno na tem, da se uresniči. Ta želja in ta zahteva se je oglašala v javnosti sedaj glasneje sedaj tišje, kakor so pač stale šance in kakor je bilo razumevanje zanjo na merodajnih mestih večje ali manjše. Toda u. t. h. ali zaurta ni nikdar in premmogo je bilo med nami jakih, ki jim je bilo slovensko vseučili-

Še eden izmed najdražjih in najlepših narodnih ciljev. Sedaj, ko smo postali gospodarji v svoji hiši, moremo misliti tudi na uresničitev te najvišje kulturne potrebe našega naroda. V zvezi s tem vprašanjem se v poklicanih krogih že sedaj živahno razpravljaše o dveh drugih velevažnih ustanovitvah: Dobiti moramo veliko radiotelegrafsko postajo, ki bi bila največja na našem jugu, in na najmodernejše urejeno potresno in vremensko opazovalnico, v združenimi močmi čezlega naroda bomo to gotovo izvedli. Sedaj si sanjamo rešemo kruh — treba le, da vsi podvojimo svoje moči, da si ga bomo lahko rezali obilo!

O Kočevju prinaša podlistek dnujski "Freundenblatt". Pisce pravi uvodoma: "Vsed razdelite stare Avstrije je lahko mogoče, da bodo ti vrli krošnjari s sladkorčki, katerim so se po krivici očitali konfidentski poslci, starega Dunaja izginjli. Mnogi naseljenici se utednejo v stiski uklopiti in prilagoditi poslovanju, drugi bodo zopet odšli v nemške kraje, največji del tega ljudstva, ki ga preveva nomalski nagon, se bo pa pač z otroci in vsem imetjem za vedno preselil preko velike luže."

Povratek srbskih vojakov. Belgrad, 1. marca. Iz Novega Sada javljajo: V četrtek ponoči je dospelo semkaj 1000 srbskih vojakov, ki so bili ujeti v Nemčiji. Potovali so dva meseca preko Francoske, Holandske in Italije. Povsod so bili gostoljubno sprejeti in sedaj se vračajo domov.

Srbi na Dunaju. Dunaj, 1. marca. Kakor doznava "Deutsches Volksblatt" prispe že prihodnje dni srbska vojaška misija, sestojeca iz več častnikov in približno 130 moč, na Dunaj. Srbska misija bo imela iste pravice, kakor italijanska misija, ki je sedaj na Dunaju.

NOVE POŠTNE ZNAMKE. (Posebno poročilo "Slovenec.") Belgrad, 1. marca. Minister za pošto pripravlja izdajo novih poštnih znamk, ki bodo veljavne za celo državo SHS in ki pridejo v promet še tekom tega meseca.

Z VELIKOVŠKE FRONTE. Nemeem na Koroškem že močno primanjkuje živeča. Zaloge vojaških skladšč so po malem pošle, večji posestniki-nemškutarji so jim v začetku sicer radi dajali živila, pa seveda za veliko mučico tudi to ne zadošča! Zato rekvirirajo vojaki, kolikor morejo, vmes pa krađejo. Tako so v Štriholcah blizu Trušenj pobrali kmetom, Slovence in nemčurjem, meso. V Šmarjeti so obema učiteljema, ki sta nemška nacionalca, pomorili veliko panjev bučel in jima napravili veliko škodo. Vrh tega so učitelju, ki ima malo trgovino in je skrival še nekaj kilogramov sladkorja, pokradli tudi tistega. Zadnji čas dajejo v hiše po dva in dva vojaka na prehrano. Ker je v tamošnji okolici letina bila slaba in je vrh tega še pobila toča, si moremo misliti, kako so kmetje tega veselili. V Trušenjah so sestavili civilisti nemškutarji posebni obrambni oddelek. Poveljuje jim učitelj na Željnjah Henrik Kury, ki stanuje po župnikovi dobroti v podružničnem župnišču. Sicer so doma, pa kadar je nevarnost jugoslovanskega napada, oizroma če bi hoteli prodirati Nemci, tedaj pa se pozvonijo na podružnici na Željnjah alarm, in vsi bodo prigrmeli oboženi skupaj in se vojskovali "za domovino". Zadnjič, ko so se bali napada, so pristili popoldne ob treh cerkovnika, 58-letnega moža, da je moral zvoniti alarm. Mož, ki je pošten in zavezan Slovence, se je zraven jokal.

Iz Župnišča v Šmarjeti so odpeljali župnikovo kolo in kuhinjsko opravo in kuharičin, šivalni stroj. Požgali so drva, pojedli živila, pupili mošt, ki ga je imel v kleti shranjenega vaški kovač in uideili župnikovo knjižnico. Molitvenike so pometali skozi okno in polivali je z vodo, češ, da jih ni treba več, ker je vera ugasnila. Naši ljudje v teh razmerah strašno trpijo in komaj čakajo na dan odrešenja. Bog ga kmalu daj!

Kaj pa naši vojaki? So dobre volje, ker prvič jih je zadosti, da ni več nevarnosti, da bi se morali še nadalje umikati, in so jako dobro zastavljene, drugič pa imajo zadosti in dobre menaže in zadosti kruha, tako da še nistem sl. šal tožiti nobenega vojaka, četudi sem jih mnogo vprašal, in tretjič,

kar je velike važnosti; zdaj služijo mladi navdušeni fantje, ki vedo, kakaj so in straži. Disciplinirani je zdaj prav dobra. Naši kmetje, kjer jih imajo na stanovanjih, so veseli, da jih varnejo pred nemškimi boljševiki in jih hvalejo, da so poštene in dobri in da znajo veliko in lepo popevati.

MUČENIŠTVO! (Posebno poročilo "Slovenec.") Reka, 15. marca. — Iz Gorice je došla vest iz verodostojnega vira, da sta se dr. Podgornik in Berbuč vrnila iz internacije. Verige so jim na rokah odrgnile kožo do živca mesa. Pretrepla sta nadživoške muke. Dr. Zorzi se nahajal še v ječi. Njegova žena je v Gorici od žalosti zblaznela!

OTVORITEV PRVEGA JUGOSLOVANSKEGA PARLAMENTA.

Prva seja jugoslovanskega predstavništva. (Izvirno poročilo "Slovenec.") Belgrad, 1. marca. Danes ob pol 11. uri dopoldne so se rešli zastopniki iz čezlega Kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v začasno narodno predstavništvo. Poslanci so prihajali v dvorano v skupinah in se med seboj prisrčno pozdravljali. Na ministrski klopi so sedeli vsi ministri, ki se nahajajo v Belgradu.

Grupacija strank. Grupacija strank še ni popolnoma jasna, toda glavne komture strankarske grupacije se že kažejo. Na skrajni levi sedi srbski samostalec. Vseslovenska Ljudska Stranka ter hrvatski poslanci s katoliškim programom. Poleg njih sede srbski nacionalci, poleg samostalec Lorkovičeva Napredna dem. stranka, muslimanski skupina dr. Spaha in Hrasnice, hrvatski Starčevićanci ter člani "Hrvatske narodne zajednice" iz Bosne. V centru, toda blizu levee, je zavzela prostor socialdemokratska stranka. Pravi centrum pa je zasedla JDS. Na skrajni desnici so stari radikaleci in nekaj poslancev iz Vojvodine, ki pripadajo srbskim radikalcem.

Otvoritev. Minister za konstituanto dr. Kramer predita v slovenskem jeziku ukaz o sezivu začasnega narodnega predstavništva. — Poslanec Gjuro Džamonja (iz Bosne) predlaga za starostnega predsednika najstarejšega člana Gligorija Jeftanovića iz Sarajeva. (Soglasno sprejeto.) — Predsednik je spregovoril nato svoj pozdravni govor, v katerem izraža veselje in srečo, da je mogel na pragu groba in svoje starosti doživeti veliki dan svobode in narodnega ujedinjenja. Dočakal sem srečni čas prvega narodnega predstavništva združenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev! (Veliko odobravnje.) Pozdravljam narodne poslance, ki jih čakajo težke naloge v tej korporaciji, pozdravljam slavno našo vojsko, ki je izvršila slavno delo našega osvobodjenja in ujedinjenja. (Velike ovacije vojski.) pod vodstvom dinastije Karadjordjevičev. (Ploskanje.) izreka svoj pozdrav kralju Petru I. in regentu Aleksandru. (Odobravnje.)

Jeftanović predlaga, da se sprejme zakon o poslovnem redu: Poslovni red srbske narodne skupščine bodi začasni poslovni red prvega narodnega predstavništva. (Sprejeto.)

Predsednik predlaga, da se za začasno tajnike izvolijo sledeči predstavniki: Miljutin Dragović, dr. Ivo N. Novak, dr. Vladimir Čorović, dr. Josip Lovrenčić. (Sprejeto.)

Srbski nacionalci Živojih Rafalovič pozdravlja ujedinjenje enokrvnega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Seja se nato prekine. Druga seja bo v torek, dne 4. t. m. ob 9 u. r. dopoldne. Predsednik pozivlja vse poslance, da gredo k službi božji v pravoslavno in katoliško cerkev ter v džamijo.

Službe božje. (Izvirno poročilo "Slovenec.") Belgrad, 1. marca. Po seji so odšli poslanci na čelu jim ministri, v pravoslavno in katoliško cerkev ter v džamijo k slovenskim službam božjim. V belgrajski stolici je imel slovensko službo božjo belgrajski metropolit, v katoliški cerkvi se je pelo: "Pridi Sv Duh" in v džamiji so bile zahvalne molitve. V pravoslavni in katoliški cerkvi so se po cerkvenem obredu odpele srbske, hrvatske in slovenske himne.

GLASLOVI BELGRAJSKEGA ČASOPISJA.

(Izvirno poročilo "Slovenec.") Belgrad, 1. marca. Vse belgrajsko časopisje v uvodnih člankih proslavlja pomen današnjega dne. "Epoha" ima dobrodošlico poslancem v cirili, latinici in slovensčini. V latinici pozdravlja Hrvate in se jim zahvaljuje za njih junaki boj ki so ga bili v teku stoletij za svojo svobodo in ki je bil toliko težji, ker so si morali Hrvatje boriti z osrednjimi silami. Srbi se klanjajo junakom hrvatskim, Zrinjskemu in Frankopanu. Naj bi ta duh Zrinjskega in Frankopana vodil Hrvate skupno s Srbi v delu za svobodno domovino.

V slovenskem delu svojega članka pozdravlja "Epoha" vse Slovence, ki so na najskrajnejšem našem severu stali kot tpdna straža skozi vsa stoletja, od koder so z zaupanjem in s samozavestjo gledali v bodočnost v časih, ko so črni nemški oblaki pokrivali vse slovensko obzorje.

Hvala vsem Slovence, ki v najhujših časih niso izgubili vere v lepšo bodočnost. Srbi pričakujejo od Slovencev, da ne bodo izgubili ljubavi do srbskih bratov, četudi bi med Srbi našli kaj nedostatkov. Slovenci naj bodo prepričani, da jih Srbi ne bodo razočarali.

Glasiio radikalecv "Samouprava" prinaša istotako navdušen članek k temu zgodovinskemu dnevu.

Kdor ne podpiše V. posojila Svobode in Zmage, ni vreden da živi v Ameriki.

NAZNANLIO IN ZAHVALA.

S tem naznanjam vsem znancem in prijateljem širom Amerike žalostno vest o smrti moje ljubljene ežne

Katarine Duša, rojene Mihevc.

Kakor znano, se je pokojnica vsled nevarno prestatne boleznj omračila nekoliko tm vsled česar smo jo dali dne 13. marca v bolnišnico sv. Jožefa.

Reveca je še isti dan ušla iz bolnišnice in skočila v kanal. Njeno truplo so našli 13. aprila blizu Chanahona in isto prepeljali v Joliet; v srhu pogreba, ki se je vršil 16. aprila.

Moja pokojna žena je bila doma z Logatca. Tu zapuša niene in 6 malih otrok v starosti od 3 mesecev do 13½ let. V Jolietu zapuša tudi svoje sestro, omoč, Mrs. Math Zagoda.

Zahvaljujem se vsem znancem za izraze sočutja in tolažbo. Hvala tudi pogrebcem in darovalcem venecv. Iskrena hvala pa še moji sestri Mrs Frances Skubic, ki ima moje male otroke v oskrbi.

Pokojnico priporočam v molitve in blag spomin. Naj v miru počiva!

Zalnojei soprog:

Anton Duša, z otroci. Joliet, Ill. 20. aprila 1919.

Naznanilo in Zahvala.

Tužnim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike žalostno vest, da mi je umrla smrt ugrabila mojega edinega brata

JOZEFA BARBICH.

Dne 17. marca t. l. ob pol štirih zjutraj po enoletni mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, je zaspal v Gospodu.

Pogreb se je vršil dne 20. marca ob pol 9. uri zjutraj iz hiše žalosti v našo slovensko cerkev sv. Jožefa, kjer se je brala sveta maša z libero za dušo pokojnega. — Po sv. maši smo prepeljali truplo pokojnega k večnemu počitku na pokopališče Sv. Jožefa v Jolietu, Ill.

Tem potom bodi izrečena najlepša zahvala vsem onim sosedom, znancem in prijateljem, ki so posetili naš dom, ko je blagi pokojnik bil na mrtvaškem odru. Iskreno zahvalo tudi našemu župniku Rev. John Pleyuiku, ki so ga sprevideli s sv. zakramenti in spremili k njegovemu zadnjemu počitku.

Najlepša zahvala vsem onim, ki so se udeležili spreveda in spremili pokojnika k večnemu počitku.

Srečna zahvala vsem darovalcem za prelepe šopke in sicer: njegovemu bratranceu John Barbichu, Tom Gregorašu, Mike Majašku in Grassle Bros. Posebno pa hvala za krasni venec družtvu sv. Janeza Krstnika št. 11, K. S. K. J., Aurora, Ill. kot bivšemu svojemu članu, kar nisem pričakoval od njegovih sobratov. Le malo se najde takih društev, kot je štev. 11, K. S. K. J., Aurora, Ill., da bi svojo zadnjo čast izkazali svojemu sobratu tako daleč od društvenega sedeža. Tudi se zahvaljujem družtvu sv. Družine, D. S. D., Joliet, Ill., za spremstvo k zadnjemu počitku.

Pokojnik je bil samski, star je bil 41 let, doma iz Metlike na Belokranjskem, bivajoč v Ameriki 15 let in zadnje leto stanujoč pri svojem bratu John Barbichu na 1303 Vine Street.

Pokojnik zapuša v Ameriki oženjenega brata in sestro v starem kraju.

Tebe pa ljubi brat naj krije rahla ameriška zemlja! Bog ti daj v miru počivati in nebeška luč naj ti sveti!

Zalujoči ostali:

Brat John in soproga Mary Barbich; otroci Ana, John, Helena, Alojzij in Anton ter njegova sestra Ana Barbich v starcm kraju.

Joliet, Ill., dne 31. marca 1919.

VABILO
na četrti veliki
Koncert in Ples
katerega priredi
Slovenski Tamburaški in Pevski Zbor "LIRA"
V CHICAGO, ILL.
V NEDELJO, 4. MAJA T. L.
v "Bohemian-American" dvorani
18. cesta med Blue Island in Laflin cesto.
Pričetek točno ob drugi uri popludne. Vstopnina 75 in 50c.
Vstopnice se dobijo že sedaj pri odboru in članih tega društva.
Na sporedu bo: Petje moškega in mešanega zbora, samospevi, tamburaške točke in kratka gledališka veselogra. Po vspredu sledi prosta zabava in ples. Iz prijaznosti sodeluje pri tem koncertu sl. pevski zbor "Slovan" iz So. Chicago, Ill.
Natančen program se bo dobil v dvorani.
K mnogobrojni udeležbi vabi najuljudnejše
ODBORA.

Zdravilo za kri.

Je li vaša kri ne čista, ali vam pokazuje izpahke po koži in životu, tedaj če je tako potem potrebujete zdravilo za vašo kri, nekaj kar bi izčistilo vašo kri in ustavilo izpahke po životu. Torej če hočete imeti dobro zdravilo ne zabite tega

Severov Kri Čistilec

(Severa's Blood Purifier) je dobro znano zdravilo vsled zdravilne možnosti in uspešne vrste. Priporoča se vselej, kadar ste opazili kožne izpahke, ture, male rane in stare tekoče bolne rane. To je idealno spomladansko splošno zdravilo za oslabele. Cena je \$1.25. Dobi se v vseh lekarnah.

Milo za kožne izpahke, naj bi bilo vedno antiseptično čisto, ki vsebuje snovi skaterimi je upati, da bodo pomagale ozdraviti bolne dele kože. Za vse take slučaje mi vam priporočamo

Severovo Zdravilo milo za kožo (Severa's Medicated Skin Soap) ker vemo, da je tako sestavljeno da lahko odgovorja na take potrebe. Sploh bi se moralo imeti pri vsaki družini to antiseptično zdravilno milo za razne slučaje. Cena je le 25c.

Srbečine se navadno drže ljudi v ti dobi in so zelo znane vsled pečenja in njih sitnosti. Mi priporočamo vsem ki trpe vsled srbečin, naj si kupijo in takoj rabijo

Severovo Mazilo zoper kožne bolezni (Severa's Skin Ointment) na prostor kjer jih koža srbi in peče, preprčani smo, da pomoč bude hitra v tem. Te mazilo se vpije v kožo in tako odžene prec vse srbečine in pomaga naravnim zdraviljenju izvrstno. Cena je 50c.

Severova družinska domača zdravila se prodavajo v vseh lekarnah. Vedno zahtevajte Severove izdelke. Odklonite vse poa redbe. Ako vam ni mogoče dobiti Severovih zdravil v vaši lekarni, tedaj pa pošljite naročilo nam in priložite pravilno svoto denarja zvanj.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Kila umori 7000 ljudi na leto.

Seдем tisoč oseb umre na leto na kila—tako se glasio namreč mrtvaški listi. Čemu? Ker so nesrečni sami sebe zanemarili, ali se pa niso dosti ozirali na otoklino na obolenem delu tolesa vsled utrganja, ali kile. Kako je pa s Vami? Ali se tudi Vi zanemarjate s tem, da nosite le kako obvezo, ali kaj drugega? Ta obveza je samo za silo, podobna slabi opori pri veliki steni, da se ne poruši. Taka obveza ne more tako delovati, kakor kaka mehancična priprava. Če se prvoč stisnete z obvezo, ustavi se cirkulacija krvi; taka obveza drugje tudi oslabe mišice, ki potrebujejo največ prehrane.

Veda in umetnost je pa isnala način, ki vsemu temu odpomaga. Vsakda, ki nosi sedaj kako obvezo, ali vas zoper kila naj bi videl ZASTONJ pokušil takozvano PLAPAO metodo, ki je najbolj umetna, logična in uspešna pri domačem zdravljenju kile. Ta način je že svetovno znan.

PLAPAO BLAZINICA, kadar se jo teo k telesu pritane, se ne premakne a protora, vsled tega tudi bolnika ni ne teži. Ta blazinica je mehka kot smet, lahka pri nošanju in po cenji. Rabite jo lahko med delom, ali počitkom. Nima nič jermenov, privez, ali trakov.

Učite se torej kako je mogoče ustavljati naravnim potom odprto utrganje (kile) da Vas isto ne bo vedno težilo. Pošljite svoje ime in naslov še dana na naslov: PLAPAO CO., Block 3267, St. Louis, Mo., da Vam pošljemo ZASTONJ na pokusnjo Plapao in vsa potrebna navodila.

Ivrtka E. Bachman, inkorp.
ZASTAVE, REGALJE IN RAZNE DRUŠTVENE POTREBE
2107 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill.
Telefon: Lawndale 441.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, kuvrta, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovensko unijako tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osebito vam priporočamo zelo pripravne Vplacilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem šepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter podobne. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška MLEKARNA

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske čikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.
Z velespoštovajem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Kupujte Vojno - varčevalne znamke!

POVE ZABASANIM KAJ JESTI

Preprečite neprebavnost, kisel želodec, zaprke, pline v želodcu, itd.

Neprebavnost in večinoma vse vrste želodčnih neprilik, pravijo zdravoslovci, so povzročene devet izmed desetih slučajev, so povzročene po preobilici kislice v želodcu. "Kroničen kisel želodec" je velika nevarnost in trpin hi moral storiti eno ali drugo.

Ali naj ne jedo takih jedil, ki jim ne prija in škodijo želodcu, ker delajo preveč kisline, ali pa lahko jedo kar in kolikor hočejo pa pri tem rabijo tak lek, ki prežene nezdravo kislino, prepreči pline, in druge neprilike, in tak lek so Laxearin Tabletli.

Najbrž ni boljšega, bolj zanesljivega ali bolj uspešnega zdravila zoper kisel želodec, kakor je Laxearin in je na vseh krajih rabljen v to svrhu. On ne deluje direktno v želodcu in nikdar ne škodi. Ne vsebuje za razvado, kot je opij, kokain, herijor ali alkohol. Nekaj Laxearin Tabletov bo odstranilo ves vrk nadlog brez penusilnoln ali česa drugega.

Poskusite naš nasvet, in jejte potem vse kar se vam poljubi, pa boste videli, če ni to najboljši nasvet kaj in kako jesti.

Najvarneje je naročiti Laxearin samo od razprodajalcev, ker ga marsikje ponarejujejo zavoljo njegovih čudežnih lastnin. Pa tudi je zanj velikansko zanimanje, zato je bolj če se ga narči zadosi za en zdravljenje, to je šest škatelj, da ne boste rabili čakati za škatljo med zdravljenjem. eŠt škatelj dobite za pet dolarjev in ta mala vsota je nič proti moči tega leka. Ali naročite po pošti le eno škatljo za samo en dolar. Pošljite denar v registrovanem pismu ali pa money order v navadnem pismu. Laxearin Products Co., Dept. ...-1, Pittsburgh Pa.

Pomlad je tu.

"Pomlad je tu s svojim zelenjem", kakor poje slavni angleški pesnik Lord Tennyson. Vendar so prvi tedni te krasne letne dobe še vedno glavni in bolj zimski, kar smo čutili osebito letos. V teh tednih se le tedaj lahko obvarujete kaške neprilike, ali bolezni, če je vaše teh dobro utrjeno in zavarovano proti istim. V to svrhu je pa najbolj priporočati znano Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino. Če imate želodec v redu, se bo ves život lahko upiral napadom boleznim. Trinerjevo zdravilo spravi vaš želodec v pravo stanje ter ga drži čistega. Priporočamo prebavi in krepi okus. Dobil boste to vino v bližnji lekarni. Zahtevajte pa odločno: Trinerjevo ameriško eliksir grenko vino! Če trpite vsled revmatizma, nevralgije, hrbtobola, izpahkov itd. poskusite enkrat Trinerjev Liniment, ki je za take neprilike najboljši pripomoček. V vseh lekarnah. Joseph Triner Co. 1333-1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Advertis.)

THE FIRST NATIONAL BANK

(PRVA NARODNA BANKA)
CHISHOLM, MINN.

naznanja s tem da lahko zopet pošilja denar v vse kraje Jugoslovanskih držav. Denar pošiljamo naravnost brez kakega zadržka po najnižji ceni (kurzu) in jamčimo za vsako pošiljatev. Zglasite se, ali vprašajte za vašega rojaka Jakob Osbolt-a, ki je pri nas uslužben; samo za to, da postrže našim slovenskim in jugoslovanskim strankam. Banka je odprta od 9. do 3. ure; ob sobotah tudi zvečer od 7-8.

Kdor ne podpisuje V. posojila Svobode in Zmage, ni vreden da živi v Ameriki.

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich

SLOVENSKA GOSTILNA IN RESTAVRACIJA

1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

Ne strašite se!

Vaš denar je varen!

Če tudi je razglašena vojna, se vlada ne boče polastila Vašega denarja, naloženega na banki. Tako izjavlja predsednikova vojna proklamacija. Kar je Vaše, je torej Vaše in ostane Vaše; nihče nima pravice do Vaše lastnine, dokler se Vi zadržite mirno in ne ručate zoper našo državo.

3% obresti na hranilnih ulogah

3%

Obresti ako nedvignjene, se pripisujejo h glavnici in se tako zopet obrestujejo.

Pri nas boste vedno dobro in uljudno postreženi po svojem rojaku.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica Federalnega rezervnega sistema.

Denarja v stari kraj, vam sedaj ne svetujemo pošiljati, tudi ne po brezličnem brzozjavu, ker so razmere preveč nestanovitne. Oddajamo v najem varnostne škrinje po \$3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer je potem isto varno pred ognjem in tatovi.

Poslojpe, kjer so naši uradi, je naša lastnina.

Naše banka je depositni urad za zvezno pošto hranilnico, za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

Odperto vsaki dan, razu nedelj in praznikov, od 9. dop. do 3. pop.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150,000. Rezervni sklad \$360,000.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo s največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebnih naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo ceno nekoliko povišati. Vsa prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznih jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec iz odstrani iz notranjčine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakoršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno šarče ručeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadae slaboče, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob spremembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite ga v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT prodera vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otroplosti gležnjev in drugih, najhitrejša znanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH:
GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER CO.

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

Nacionalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagalcev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad \$8,500,000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad \$550,000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JO LIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od \$1.00 naprej. **3%**

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet, Illinois.

"LJUDSKA BANKA".